

NÉPLAP

A MAGYAR KOMMUNISTA PART KELETMAGYARORSZÁGI LAPJA

IV. ÉVFOLYAM, 112. SZÁM.

VILÁG PROLETARJAI EGYESÜLJETEKI

1947. MÁJUS 18., VASÁRNAP

Meg kell szüntetni a bankok nagyhatalmát

Megindult a vita a bankok államosításáról. A Magyar Kommunista Párt ragaszkodik ahhoz, hogy az ország pénzügyi vérkeringését állami irányítás alá vegyék, — a Kiszádpárt egyes vezetői pedig ahhoz, hogy a nagybankok önállóságának és külföldi összeköttetéseinek fenntartásával a belső és a külföldi nagytőke irányítsa a közgazdasági életünk legfontosabb áramát, a hitelpolitikát. Ezzel az egyetlen mondattal világossá válik a különbség: a Magyar Kommunista Párt az államnak, mint a magyar nép összességének elvárását kívánja érvényesíteni, a Kiszádpárt a magyar népakarattal szemben a nagytőke és a külföldi érdekeit védi és azt akarja, hogy Magyarország népét továbbra is kihasználják a nagybankok és Magyarország továbbra is kihasználja gyarmata legyen a külföldi tőkének.

De nézzük csak meg közelebbről, szűkebb hazánk szemszögéből tekintve, a nagytőkének kihasználó rendszerét. Debrecenben jelenleg 9 pénzintézet működik. Ebből kettő szövetkezet és a két szövetkezet közül az egyik az OKH csak alszövetkezet, mert magán viseli a nagytőkés intézmény minden bélyegét. A kilenc bank közül csak egy helyi intézet: a Debreceni Első — a Hazai Első Takaréknak, az Alföldi Takarékpénztár a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak leányintézete. A leányintézet a fióktól csak abban különbözik, hogy látszólag öndíj, de részvényei az anyabank trezorjában vannak, tehát úgy kezelhetik leányintézeteit is, mint a fiókjait. Az OKH-n kívül négy országos nagybank: Magyar Általános Hitelbank, Magyar Leszámitoló Bank, Angol-Magyar Bank és a Belvárosi Takarékpénztár bir fiókjelképpel Debrecenben és ugyanazeknek vannak szoros kapcsolatai a Hajdú megyében lévő egyéb bankokkal.

A nagytőkének ilyen hatalmas, túldimenzionált, túlhajtott apparátusa van Hajdú megyében. Nagyon szép lenne, ha ennek a hatalmas pénzügyi érdekképviseletnek az volna a célja, amit fenn nem hirdet, de amit különösen most egyáltalában nem valósít meg — az ipari és a mezőgazdasági termelők hitelezése. Hitelezés azonban szó sincs, vagy ha van, az olyan uszoraalapon, hogy a hatalmas itéletét írja alá az, aki ma bankkölcsönt vesz fel. Miért terpeszkednek ezek a nagybankok itt Debrecenben és Hajdú megyében? Kihitelezési céljukat épp azok irányában nem valósítják meg — az újgazdák és kisiparosok irányában, akiknek beruházásokra, felszerelésekre van szükségük. Csak gyors lebonyolítású hiteleket adnak, legfeljebb 3 hónaposakat, olyanok számára, akik gyorsan (és ügyesen) tudják megforgatni a pénzt.

Hogy milyen hatalmat jelent egy-egy nagybank, azt néhány számadattal ismertetjük. A Hitelbank (a beolvadt MOKTAR-ral) leánybankjaival együtt 110 millió alapitkét és 670 millió aktívát, iparvállalatai 255 millió alapitkét és 1082 millió iparvállalati aktívát

jelentettek 1938-ban, pengőben. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 60 millió saját bankitkét, közel tízszeres (516 millió) aktívával és 204 millió ipari alapitkét 823 millió aktívával képviselt. Tehát iparvállalatainak vagyona több mint négyszeresen multa felül az alapitkét. Csak ez a két nagybank közel 150, legnagyobb ipari vállalatot tartott a "tárcájában". Ezeknél részvénytöbbséggel korlátalanul díktálhattak, — de hogy mennyinek díktált oly módon, hogy váltókölcsönökkel fiztő rabláncára, azt pillanatnyilag nem is lehet megállapítani.

Ez a kép, amit itt előtártunk, csak nagyvonalú vázlat és csupán arra szolgál, hogy megvilágítsuk: a nagybankok külföldi nagytőkés kapcsolataikkal való ságos állam szerepét töltik be az államban.

Mit jelent ez a hatalom a magyar nép és a nép egyedeinek, az egyének szempontjából? Az igazi állam nyílt kártyával játszik. Megállapítja az egyén jövedelmét és annak alapján kiveti rá az adót, azt az összeget, amelylyel mindenkinek hozzá kell járulni, mindannyiunk javára, az államközösség fenntartásához. — Rejtett, titkos és dőcögött módon szedi adóját a nagytőke, az állam az államban. Az nem veti ki az adóját nyíltan, hanem kiveti szíj-polyait az élet minden megnyilvánulására és amikor a zsebünkbe nyúlunk, hogy valamit kifizessünk, láthatatlanul fizetjük az adót a nagybanknak, a nagytőkének és rajta keresztül gyarmati gyámunknak, a külföldi nagytőkének. A legjelentősebb életsszükségleti cikkeknek bevásárlásánál, a kenyérnél, élelmiszereknél, ruházati cikkeknel a kifizetett árú értékében már benne van a tőke jövedelme. A kereskedő, a termelő, a nagykereskedő és a gyáros kénytelen belekalkulálni az árakba a kamatot, amit a banknak fizetnie kell.

Röviden említettük, hogy a hatalmas itéletét írja alá az, aki ma bankkölcsönt vesz fel. Mi be bankkölcsönt vesz fel. Mi be bankkölcsönt? A törvényes kamat 13 százalék, ehhez közel egy százalékos költséget számíthat fel a bank, de külön felszámítják a bekebelezési költséget, a kölcsön biztosítékát. Vegyük ezt is egy százaléknak. Így 15 százalékos költséget kell a banknak a kölcsön felvételénél, melyben termelő munkával lehet megkeresni a szűkös megélhetésen felül még 15 százalékos bank számára? Becsületos, tisztességes termelő munkával még a megélhetést is csak szűkösön lehet ma megkeresni, ezt a 15 százalékos többletet már csak ráfizetni lehet. Ilyen ráfizetés mellett egy-két év kell csak, hogy az adós a vagyonát veszítse.

Miért van tehát szükség a nagybankok államosítására? — Azért, hogy az állam, a külföld és a nagytőke érdekeinek kikapcsolásával egyedül a nép érdekeit védelmében lássa el az ország hitelszükségletét és hogy ez a hitelezés olyan legyen, hogy a nép javait gyarapítsa és megakadályozza a nemzet vagyonának állandó kiszívását a külföldre.

Teljes a megállapodás a hároméves terv mezőgazdasági részében

Százmillió forintos öntözőcsatornával hasznosítják a Hortobágyot

A hároméves terv mezőgazdasági része tekintetében teljesen kész megállapodásra jutottak. Az előkészítő munkálatok máris folynak és ezzel kapcsolatban bizonyos előfinanszírozások történnek a szervezési vonalon. Szükséges a mezőgazdasági érdekképviseletek kiépítése, a másik oldalon pedig a szövetkezeteknek olyan beállítása, hogy ezeknek a hároméves terv végrehajtásában jelentős szerepük legyen. Most folynak a tárgyalások az Angliába irányuló élelmiszerelexport ügyében. Megállapodás még nincs.

Az angolok három évre előre hajlandók lekötni azokat az élelmiszermennyiségeket, amelyeket rendelkezésükre tudunk bocsátani feleslegünkben. Jelentős előrehaladást tettünk a gyümölcsértékesítés megszervezésében. A földművelésügyi minisztériumban megalkult a gyümölcsértékesítő szervezet, amely az ország egész gyümölcstermelésének eredményeit fogja értékesíteni. Megtörtént az állami gépszolgálat megszervezése. Ez az intézkedés már olyan stádiumban van, hogy a legrovi-

debb időn belül nagyarányú munkát végezhet az egész országban. Minden megyében gépszolgálati központ létesül s ezek a gépjárató műhelyek a termelésre annyira fontos traktorjavításokat gyorsan elvégzik. A Hortobágyon állattenyésztési célra való fokozottabb felhasználását is tervbe vették és ez a 60.000 hold a 100 millió forintos költséggel létesítendő öntözőcsatorna megépítésével minőségi állattenyésztésünk egyik legfontosabb bázisa lesz.

Debrecenben folytatják kedden Kővári Marcell és társai ügyének tárgyalását

A honvéd törvényszék szombaton délelőtt folytatta Kővári Marcell vezérőrnagy, Lakos Imre hadbiztos alezredes és Szabó Károly szertári őrnagy büntőnagytörvényszék tárgyalását. Szombaton a tanúki-

hallgatásokra került a sor. Többek között kihallgatta tanúként a haditörvényszék Török János ny. hadbiztos vezérőrnagyt, Tóth Mihály hadbiztos vezérőrnagyt, Gyöngyösi János hadbiztos ezre-

dest, valamint a büntő több bűntudós tanúját. Szombaton délelőtt dr. Czibor Béla hadbíró sz. zados, elnök ma a tárgyalást felbeszakította. A tárgyalást kedden Debrecenben folytatják.

Kétmillió forint hitelt kap a kisiparosság

A Gazdasági Főtanács hozzájárult ahhoz, hogy a kisiparosság májusban kétmillió forint hitelt kapjon. Ez a hitel elsősorban azoknak jut, akik nemzetgazdasági szempontból hasznos termelést szolgáló iparágban dolgoznak. A hitelösszeg 65%-a egyenlő-

arányban részint a vidéki kisiparosság, részint az iparos szövetkezetek rendelkezésére áll az IOKS útján. A hitelösszeg egy részét fedezetlen formában kapják az igénylők. Fedezet esetén a kért hitel legnagyobb összege 5000, fedezetlen hitelről 3000 fo-

rint. A kölcsönfelvétel az erre a célra szolgáló kérdőíven történik, amelyet az iparvállalatokban lehet beszerezni. A hiteleket három hónapra nyújtják, de a hitelösszegek egy része három hónap után további három hónapra meghosszabbítható.

A dunai államok szociáldemokrata kongresszusa

Szombaton délelőtt megnyílt a dunavölgyi államok szociáldemokrata pártjainak budapesti konferenciája. Az ülésen Szakasits Árpád mondott megnyitó beszédet.

Aranyat rejtegetett a GYOSz főügyésze

A főkapitányság gazdaságrendőszelvi osztálya internálta Haim Ferenc budapesti ügyvédet, a GyOSz főügyészt, mert a lakásán 1000 gramm szinaranyat rejtgetett.

Emelkedett a bankjegyforgalom

A bankjegyforgalom a Magyar Nemzeti Bank május 15-i kimutatása szerint a május 7-i forgalommal szemben 49,3 millió forinttal 1280,4 millió forintra emelkedett.

Törvénybe iktatják a hároméves tervet

A pünkösdi ünnepek után ismét összeül a nemzetgyűlés és előreláthatólag két hónapig marad együtt. Valószínűleg sor kerül a hároméves terv törvénybeiktatására is. A nemzetgyűlés tárgyalásai alatt az egyes tárcák már ké-

sztik a jövő költségvetési tervezet, mégpedig fokozott ütemben, mert a nemzetgyűlésnek az új költségvetést még ebben az időszakban le kell tárgyalnia és az idemni ással együtt augusztus elsejéig tető alá kell hoznia.

Megalakították a hadifoglyok hazatérését előkészítő bizottságokat

Szombaton délelőtt Molnár Erik népjóléti miniszter értekezletre hívta össze a különböző tárcák és társadalmi egyesületek képviselőit, hogy megalakítsák a hadifoglyok hazatérését előkészítő bizottságokat.

A miniszter elmondotta, hogy hozzávetőleges számítások szerint a Szovjetunióban körülbelül 200.000, nyugaton 50.000 hadifogly tartózkodik még. A hazatérő hadifoglyok megfelelő fogadásának megszervezésére, amely elsősorban emberi, politikai és gazdasági kötelezettség, az állam nem-

nélkülözhetetlen a társadalom támogatását. Ezután az értekezlet résztvevőiből megalakult a bizottság. Az egyes miniszteri tárcák és társadalmi szervezetek képviselőiből hat albizottság alakult. A magyar hadifoglyok tömeges érkezése május végén és június elején két irányból: Ukrajna és Románia felől várható. Az Államvasutak minden intézkedést megtettek, hogy a határállomásokról érkező hadifoglytömegeket átvoglyok és tovább szállítsák.

A vádtanács mind az öt sikkasztó beszerző letartóztatását fenntartotta

Tegnap számunkban megírtuk már, hogy a vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte a MÁV üzletvezetőség sikkasztó beszerzőit: Soós Albertet, Erdel Árva Andrásné, Vékás Lajost és Ács Károlyt, a bűnrészességgel vádolt Erdel Árva Andrást, viszont szabaddalra helyezte.

A négy gyanúsított megjelölt beszerző letartóztatási végzését a vádtanács, míg az állam-

ügyészség Erdel Árva szabaddalra helyezése miatt élt fellebbezési jogával.

A vádtanács szombaton délelőtt tárgyalta a benyújtott fellebbezéseket, a gyanúsítottak kérelmét elutasította, az ügyészség fellebbezésének viszont helyt adott. Ezek szerint mind az öt sikkasztó előzetes letartóztatásban marad a kifüggesztő főtárgyalásig.

Fasiszta trükk egy összeesküvő megmentésére

Mindenki előtt ismeretes, hogy Balázs Jánost, az egyetem volt főmunkást, az összeesküvés miatt talán abban az órában tartóztatták le, amikor ben a Világítási Vállalat igazgatójává választotta a városi közgyűlés. A sima modorú főmérnököt, aki az egyik demokratikus pártot is megválasztotta, hogy ott vezesse romboló munkáját, letartóztatása után Budapestre vitték, hogy ott te-
leljen demokráciaellenes bűnöit.

Az elmúlt napokban ittmaradt hasonló mentalitású barátai mentőköt kezdték az összeesküvő főmérnök érdekében. Merészlegükben annyira mentek, hogy az egyetem jószándékú és demokratikus dolgozóit is meg-
vesztve, aláírásokat gyűjtöttek Balázs János kiszabadítására.

Őva intünk minden egyetemi értelmiség, vagy kétkézi dolgozóit, hogy ennek a trükknek ne dőljen fel és a körözüény aláírásától tartózkodjon.

Az összekövök Hetes Bizottságának utasítása volt az, hogy a Községi Tagok a kisemberek bizalmába kerülve, őket a demokrácia ellen hangolják. Régi magyar közmondás: Madarat a tollal, embert barátjalól. A jómadár már a kalitkában ül, barátain pedig rajta lesz a szemünet!

Ujabb összeget kérnek Debrecen képviselői közmunkára a minisztériumtól

Szombaton délelőtt a közmunkák ügyében értekezletet tartottak a városvezetés. Az értekezleten résztvettek a szakszervezetek, a politikai pártok, a műszaki ügyosztály, a közmunkafelügyelő és a város megbízottai.

Andrács István műszaki tanácsnok bejelentette, hogy a május hónapra közmunkára kintartó ki-
dezel a jövő hét szerdájával ki-
merül.

Béres Sándor, az építőmunkások titkára élesen bírálta a műszaki ügyosztály és a közmunkafelügyelő tevékenységét, mert a szakszervezeti munkaközvetítő megkerülésével közel 100 embert csempészték be a közmunkások felé. Hosszas vita támadt és a felmerült vádak kivizsgálására háromtagú bizottságot küldtek ki.

Az értekezlet ezután elhatározta, hogy a négy politikai párt nemzetgyűlési képviselője hétfőn felutazik Budapestre és az építés-

ügyi minisztériumtól további összeget kér bizonyos számú közmunka alkalmazására.

Ménes János, polgármesterhelyettes javasolta, hogy mivel a közmunkateljesítéskor körül komoly hiányok észlelhetők, a képviselők pontos tervet terjesszenek az építésügyi kormányzat elé és az állam előtti romló lebonthatás fejűljék meg, mint a közmunkák legközvetlenebb feladatát.

Molnár József szakszervezet megyei titkár hangzott, hogy huszas csoportokra kell felosztani a munkásokat, Kalenda Lóránd pedig a kiszabott teljesítmény elvégzésének kötelezettségét javasolta.

Az értekezlet elfogadta Ménes János és Molnár József javaslatait, a képviselők ezzel utaznak fel Budapestre és a jövő héten a közmunkákat ilyen módon fogják megszervezni.

A sport és kultúra legyen a népél

Pünkösd hétfőjén a MKP hajdúmegyei sport és kultúraközvetítő bizottság egybekötött sportkultúrális és RC napot tart a nagyerdői Stadionban. Résztvevőnek hajdúmegyei közönségeinek sportolói, a Szabad Föld

Tavaszi Vasárnapok népi csoportjai, Debrecen legjobb labdarúgói, tornászai, birkózói, birkózói, motoroskézilabdázói, kerékpárosai. Belépődíj nincs, mindenkit szeretettel lát a rendezőség.

Finn-magyar nemzetek közötti dísztna lesz hétfőn este a Bikában

A DMTE rendezésében holnap, hétfőn este 7 órai kezdettel az Arany Bika dísztnában finn-magyar nemzetek közötti dísztnát rendeznek. A finn olimpiai keretből álló északi tornászok nagy sikerrel szerepeltek Budapestre érthető az a nagy érdeklődés, amellyel Debrecen sporttársadalmát tekint a dísztna iránt.

A finn tornászok csopán néhány napra jöttek Magyarországra, hiszen a jövő hét végén már Moszkvában versenyeznek Szeged, Pécs és Miskolc versengett a finn tornászoktól és dr. Szombathy Csokó Lajos feladványes-
ségének köszönhető, hogy Debrecen közönsége láthatja őket.

A finn és magyar himnusz után Szabó Kálmán polgármester mond ünnepi beszédet, majd gyűrű, korlát, nyújtás, műszenyakovkorlat lesz a finn és magyar legjobbakkal részére, akik között ott lesz Lempinen Kauno többszörös finn tornász bajnok, Suomi Aka, Murmi Toimi, Aaltonen Matti, Jalava Jukka és Kerma Gunnari a finn olimpiai tornászkeret tagjai, továbbá Pataki Ferenc többszörös magyar bajnok.

A finn és magyar himnusz után nemzetközi versenyek győztese, többszörös magyar tornász bajnok, Réthy Sándor és Papp Béla magyar olimpiai keret tagjai, Mező Béla, Vermos László, Dibóczy Béla, Keesik Károly kelleti kerületi válogatottak, Gerendán, főtornász korlát, ritmikában keziszor és talajtornában a legtovább debreceni heggyornászok mutatják meg a tornasport minden szépségét, hiszen szerepelni fog dr. Sándorné Nagy Margit olimpión, magyar tornász bajnok, Lőrinczy Sári, Kiss Mária, az olimpiai keret tagjai, Lőrinczy László, Kaszás Erzsébet, Németh Janka,

Tikos Sári ifjúsági bajnokok.

A kitűnőnek ígérkező nemzetek közötti dísztnára legyek előzetesben ma reggel 6-tól déli 1-ig várhatók az Arany Bika halljában. Hétfőn egész nap Siklósi József papirkereskedésben, Vörös Hadosztályja 38. szám alatt.

Hétfőn délelőtt a gyorsvonattal érkezők Debrecenbe a finn olimpiai tornászkeret. A pályaudvaron a város vezetősége és a sportegyesületek ki-
küldöttjei ünnepélyesen fogadják. Délután a város nevezetőségeit tekintik meg. Fel hatkor a Tűzhőzsérszda látja vendégül a finneket nagyerdői pavillonjában. Hét órakor kezdődik a verseny. Utána az üvegteremben a DMTE tanács egybekötött társas-
csorát rendez, majd a finn tornászok kedden reggel utaznak el Debrecenből. A finnnek egybekötött város vendéget lesznek a emlékdíj hortobágyi kulacs-
csal ajándékozzák meg őket.

SZÍNHÁZ

A CSOKONAI SZÍNHÁZ MÚSORA
18-án, vasárnap délután 10-14-ór
Dorozsmai szélmalom, este 7-ór Dó-
rozsmai szélmalom.

VALLÓMÁS

Első pillanatra közönséges bűnügyi drámának tűnik Meller Rózi „Vallomás” című darabja. Behatóbb vizsgál-
lat nyomán azonban a felszín alatt mely emberi problémák is rejtőznek. A szerző megpróbálta megoldani a problémát, azonban ez nem sikerült neki és nem is sikerülhetett, mert ki-
indulási pontja is téves volt.

A közönség számára az előadás komoly élményt jelentett, hiszen a fő-
szerepben Mulla Elma, az egyik leg-
nagyobb és lecsiszolt nyújtott felejt,
hatalmas alakítás. A rendkívül széles
skálájú Billa a második és harmadik
felvonás legdrámaibb jelenetében oly
tökéletes emberábrázolást készített,
tett tanúságot, hogy tökéletesen elfo-
ledtette a darab állományát és mi-
nőségig teljesen lekötötte a közönség
figyelmét. Egyetlen felesleges
mozdulat és egyetlen, a kelleténél
hangosabb szó nélkül a becsületesen
szerelem esemény események alakít-
hozta zsinpadra. Kormos Lajos telje-
sen megfelelő partnerként interpretál-
ta a szerelem, de polgári előítélet-
len túljutni nem tudó mérnököt.
Mező Lajos a harmadik felvonásban
helyes hangot ütött meg, bár igyeke-
zett magát a kelleténél rokonoszev-
sebbnek feltüntetni. Danics Győző
rendőrtanácsosa nem volt elégsé-
győzően bürokrata hivatalnok, Dal-
mady Géza falomantik, Szabó Sa-
mu inkább burleszközérő, mint komi-
kus, Kertész Sándor ismét bebizonyí-
totta, hogy prózában is kitűnően
megállja a helyét. Thuróczy Gyula,
mint pszichiáter tökéletesen élteth.
Homonnai Ferenc kissé darabos, de a
tónusa megfelelő. Az előadás sikerét
a jó rendezés nagyban elősegítette.

ÜBÖL MŰKÖDI A LEGÉSZAKIBB IDŐJÁRÁS-VIZSGÁLO

Szovjet meteorológus csoport 250 km-nyi utat tett meg kődön és hóviharon át kutyaszánon, hogy újból megnyissa a világ legészakibb fekvésű időjárásvizsgá-
lói állomását. Az állomást a háború miatt zárták be 1942-ben. A csoport: egy meteorológus, egy rádiós és egy műszeres két hétig utazott a Ferenc József-földhöz tartozó Rudolf-szigeten lévő állomásra. Az állomás felszerel-
és, élelmiszer-, benzin- és ruhakészletét érintetlenül megtalálták.

Megtört a drágasági hullám — de még mindig magasak a piaci árak

A tavaszi drágasági hullám országos arányokat öltött, de éppen ilyen arányú a felzúdulás is, amely az indokolatlan áremelés-
ket nyomon követi. Országos felzúdulás mutatkozik a fővárostól kezdve minden vidéki településig, ahol lelkiismeretlen kufárok sa-
ját zsebkészleteikre akarnák kihasználni azt a pillanatnyi konjunktúrát, amit a tavasszal mutatkozó árhullám és az eső kérésse miatt az új termései élelmiszerek elmaradása okozott. Az áremelések egészen rapszódikusak, ötlestesz-
rűek. Újpesten például 20 százalékkal magasabbak a piaci árak, mint bent a fővárosban, Szegeden pedig már 2 forint fölé hajtották fel a burgonyárákat. Egy élle-
mos szegedi nagykereskedő tele-
fonon Budapestről Szegedre írá-
nyított két vagon burgonyát, jóval a piaci ár alatt órák alatt ki-
árusította és még így is szépen keresett rajta.

A debreceni piacon új helyzet állott elő ezen a héten. Az árak felszabadulásával megszűnt a látó-
társági árellenőrzés és csak a gaz-
dasági rendőrség figyeli, hogy az árak a rendes haszon kértéit ne múlják felül. Az árszo-
rásokra kíméletlenül lecsap a gazdasági rendőrség.

A másik újítás a debreceni piacon, hogy a város vezetősége megszűntette a termelői és keres-
kedői ár közötti különbséget. Ez azt jelenti, hogy a termelők kereskedői áron árusíthatnak, viszont a kereskedők a piacon vásárolt cikkekhez nem esaphat-
nak külön hasznot, — ha olcsó-
ban akarnak vásárolni, hozzák vidékről.

Egy-két napig az új helyzet miatt ingadoztak a piaci árak, de mára megtört a drágulási hullám, sőt sok cikkben kimondottan olcsóbbodás mutatkozott.

Sajnos, ez az olcsóbbodás még mindig nem olyan, hogy a dolgozók számára elérhetőek legyenek az árak. De áru van bőven és szombaton délelőtt még zsúfoltan megakrva álltak a piaci asztalok éskosarak olyan árukkal, amelyeket nehezen lehetett hűtőig tárolni. A piac vége felé ezért még jelentősebb volt az áremor-
zsolódás.

A zöldsévek ára 10—20 százalékkal csökkent a múlt hét óta, csak az uborka szállár, és nagyon hiányolja az esőt. Az egyetlen cikk, ami emelkedett, a burgonya, — ma már 1.70 volt a piacon az úgynevezett „szemét” áru is, aminek a felét el kell dobni. A szegény népek ez a nélkülözhetetlen tápláléka meg-
követeli, hogy sürgős hatósági közbe lépéssel irányítsanak belőle nagyobb mennyiséget a debreceni piacra. Néhány vagon olcsó bur-
gonya nyomban enyhítene Deb-
recen súlyos közellátási panasz-
szain.

Érdekes a tojás árának esése. Az 50—55 filléres hétélejei árak helyett szombaton már 45 fillé-
rért bőven lehetett tojást kapni. A tojásgyűjtők 40 fillérével vá-
sárolták össze nagy mennyiséget. A baromfiárak is mérséklődtek. Az exportőrök a pulykát 4.50, tyúkot 5—, hizalt libát és kacást 6.50 forintos kilogrammonkénti áron vásároltak nagyban, míg a kisárusok 7—7.20 forintot is el-
kértek a tömött liba kilójáért.

A drágasági hullám megtört, de megállapíthatjuk, hogy a drágaság még mindig tart. A Kom-
munisták országos mozgal-
mat indított az árszóra letöré-
sére és ennek nyomán érélyes hatósági intézkedések várhatók a feketekereskedelem ellen és az élelmiszerhiány teljes kipusztí-
tására.

HOL SZÓRAKOZZUNK?

Csokonai-színház
18-án, vasárnap délután és este 7 órakor
Dorozsmai szélmalom
19-én, hétfőn 7 órakor
Szakits helyettem
Munkáslődadás

APOLLO MOZI
Ma utoljára!
Arab éjszakák
Hétfőn holnapról Visszatérés
Film a gyermeki és szülői szeretetből
Előadások 4. 6. 8;
vasár- és ünnepnap d. e. 11. 13. óra

Vigszínház-mozi
A legteresebb szellemi regény!
A legizgalmasabb kőmtörténet!
CASABLANKA
Hatalmas amerikai világfilm!
Fősz: Bogart, Ingrid Bergman,
Conrad Veidt.
Előadások kezdete Ma 2.45, 4.30,
6.15, 8; hétfőn 4. 6. 8 órakor

Meteor-filmszínház
Vasárnap és hétfőn
Károly Katalin, Jávorka Pál, Szörényi Árpád vezette
féltáncos magyar filmje:
Halálos tavasz
Előadások hétköznap 10. 12. 14. 16. 18. óra; vasárnap 12. 2. 4. 6. 8 óra

MNDSZ

A héten a következő helyeken tartunk nőnapokat: Belváros: kedd délután 4 óra Kovács Otília, Csapó-
kert: kedd délután 4 óra Oszende Jánosné, Dohánygyár: kedd 12 óra: Óz Józsefné, Juhász Ibolya, Kere-
kesztelep: szerda délután 4 óra: Haj-
du Rózsa, Bángó Mihályné, Kiliuka: hétfő délután 4 óra: dr. Posa Pé-
terné, Csarnik Józsefné, Nyulás: csütörtök délután 4 óra: Nagy Eva, Rákócstelep: kedd délután 5 óra: dr. Juhász Gézné, Szabadságlep: kedd délután 4 óra: Gyökér Józsefné, Tégláskert: kedd délután 5 óra: Kaldy Rózsa, Vagongyár: kedd délután 4 óra: Németi Józsefné, Wo-
lffka-telep: kedd délután 5 óra: Dánhid Józsefné, Balogh Istvánné. Homokkert: kedd délután 5 óra: FFöldes Vilmosné, Rókantelep: va-
sárnap délután 3 óra: Fazekas Józsefné. A nőnap előadások hétfőn dé-
lután 10. 12. 14. órakor nőnap előadás-
tón jelenjenek meg.

Pünkösdre ajándéktárgyak. Kirándulásra alkalmi háztartási cikkek nagy választékban, olcsó áron Kaszanyitzky Endre író és parcellán üzletében kaphatók. — Táblaűveg is

CASOLIN 1 LITER 1-25
VESZPRÉMY Széchenyi 43.
benzinkút éjjel-nappal

Debre-
nak ké-
kmája
és Debr
teljesen
rommá
nékülfi
kászisz
összefügg
problém
készen
erre a
házasok
alkotnia
A pé
Szabó
leszeger
műszaki
a sorre
függ.
Milyen
munkau
városab
enyhítet
nyokat.

Háron

Kalend
hácos a
lentette,
keretében
van szűk
fejkéretű
új lakás
elgondol
— A
dunképe
dotta Ke
az elpu
A laká
2000 lak
elérők a
bizonyos
telt; aká
badlakás
szefügg
nékülfi
dése és
mányaft
tési min
lakás ép
ros vezo
böl men
háromév
lakás m
lakás ép
ként a
ez önm
épfőipet
számolat

Szöve

A mű-
nek —
adta an
senki s
nyilatko
moly fe
sítása
ben. A
vényhat
csőnköte
amely
mélőbbi
háfaroz
jövő sz
teendők
böl 400
társaság
keretben
Ezek a
masabb
dől vár
kerti t
folyama
lakást k
felépítet
ben a

Fin

Debrecen hároméves újjáépítési programja:

400 kétemeletes társasház és 500 kertesház lakás

Debrecen dolgozó társadalmának két alapvető központi problémája van: a munkanélküliség száma majdnem eléri a 8000-et és Debrecen 17.000 lakójából teljesen elpusztult 1400, részben rommá változott 4800. A munkanélküliség kiküszöbölése és a lakóviszonyok megjavítása teljesen összefüggő és egymást kiegészítő probléma és a város részére elkészítendő hároméves tervben az erre a célra előirányozandó beruházásoknak a terv gerincét kell alkotniuk.

A pénteki városi közgyűlésen Szabó István elvtárs határozottan leszegerte, hogy a városot érintő műszaki vonatkozású terv sikere a sorrend helyes megállapításától függ. A sorrendtől függ, hogy milyen ütemben küzdhetők le a munkanélküliség a Tiszántól fővárosában és milyen módon lehet enyhíteni a válságos lakóviszonyokat.

Három év alatt 900 új lakás

Kalenda Lóránd műszaki főtanácsos a városi közgyűlésen bejelentette, hogy a hároméves terv keretében 900 új lakás építésére van szükség. A közgyűlés után felkértük, hogy nyilatkozzék az új lakások építésére vonatkozó elgondolásairól.

A városépítés maga tulajdonképpen lakásépítés — mondotta Kalenda Lóránd —, tehát az elpusztult lakások pótlása. A lakásállomány megújítására 2300 lakásra van szükség és ezzel elérjük az 1938-as állapotot, ami bizonyos feltéttségi fokot jelentett; akkor 3 százalékos volt a szabadlakások száma. Szorosan összefügg a lakásépítéssel a munkanélküliség leküzdésének a kérdése és mindkettő alapvető kormányzati program. Az újjáépítési minisztérium 6000 vidéki új lakás építését vette tervbe. A város vezetőségétől függ, hogy ebből mennyit jut Debrecenre. A hároméves terv keretében évi 300 lakás megépítése nem utópia. Egy lakás építése 20.000 forint, évenként a beruházás 6 millió forint; ez önmagában elegendő volna az építőipari munkanélküliség fel számolásához.

Szövetkezeti társasházak

A műszaki ügyosztály vezetőjének — aki kétségtelenül tanácsot adta annak, hogy nála jobban senki sem érti a városépítést — nyilatkozatából kilátnik, hogy komoly feladatok válnak megvalósításra a hároméves terv keretében. A kincstár által a város törvényhatóságához leküldött költségvetés egyike a kitételek, amely a munkásszövetkezetek mielőbbi megalakulását sürgeti, határozottan megmutatja a közeljövő számára a leglényegesebb teendőket. Az építendő lakásokból 400 kétemeletes szövetkezeti társasházra van szükség a Libakertben és az Ispoltály területén. Ezek a területek azért a legalkalmasabbak, mert egyrészt rombadőlt városi tulajdonok, a libakerti telkek megszerzése pedig folyamatosan van. A további 500 lakást kertesház formájában kell felépíteni. A kormányzat a jövőben a szövetkezeteket kívánja

kölcsönben részesíteni és így kézenfekvő, hogy egy társasházban lakókat egy szövetkezetbe kell tömöríteni. Ez annál is könnyebb, mert a házhelyek kiosztása nagyrészt már megtörtént. A városra egyedül az a feladat vár, hogy az új háztulajdonosokat a kamatkülönbözést átvállalásával mentesítse olyan terhektől, amelyeket nem képesek elviselni. Ezt a kamatkülönbözést a városnak fel kell tennie, ami a városi költségvetés megteremtését és egyben az építőipari munkanélküliség teljes felszámolását vonja maga után.

Adómentesség és új vároháza

Az építkezés megindításának egyik alapfeltétele a kormányzat által oly régen ígért, de mind a mai napig végre nem hajtott adómentesség megállapítása. Ezen a vonalon teljes a bizonytalanság és aktív munka lehetetlen a követelmény teljesítése nélkül.

A városi hároméves terv keretében sorrendileg az első helyen áll, hogy a város elismeresse az állam kötelezettségét új vároháza felépítésére. A város annakidején ingyen engedte át a rendőrség

épületét és ennek fejében az állam 24.000 léghőbméternyi épületömbbel tartozik. Ez az állam morális kötelezettsége, összegszerűleg 4.800.000 forintot jelent. Az adóhivatal helyén új városháza felépítése minden szempontból előnyös és úgy a nagyközönség, mint a városi közigazgatás részére feltétlenül szükséges.

Az országos hároméves terv sikere részben attól is függ, hogy helyi viszonylatban idejében elkészül és megfelelő módon készül el a hároméves terv. A Kommunista Párt debreceni szervezete már hetek óta dolgozik a városi hároméves terv elkészítésén és a legkiválóbb szakemberek bevonásával minden területen átfogó programot ad.

A „Néplap” mindenkor jelen járt a város közönségét, elsősorban érintett követelések felvételénél és nem egy várospolitikai kérdésben mutatta meg a kibontakozás útját. A tervszerű újjáépítés és a munkanélküliség felszámolása a felvetett követelések megvalósítása nyomán szilárd valóssággá válnak. Ezért indul harcba Debrecenben is a Kommunista Párt és mivel programja az egész dolgozó debreceni nép programja, győzelme nem is lehet vitás.

A tábla is 12 évi fegyházra ítélte a nánási géppisztolyos gyilkost

Molnár Bálint hajdúnánási gazdaleány hosszabb ideig udvarolt Kelemen Imrénének, akinek férje hadifogságban volt. Mikor Kelemen Imre 1945 őszén fogságból hazatért, Molnár az ablakon keresztül géppisztollyal lelőtte a férfit. Az államügyesség annakidején vádat emelt nemcsak Molnár ellen, hanem Kelemen Imréné,

mint felbújtó ellen is. A törvényszék Molnár Bálintot 12 évi fegyházra ítélte, míg Kelemen Imrénét bizonyítékok hiányában felmentette. Az ítélet tábla szombaton foglalkozott az ügygel, s mindkét ítéletet helybenhagyta. Úgy az ügyész, mint a védelem semmi ségi panasszal élt.

Két főnyeremény: kerékpár és gyapjúöltöny a „Néplap” nyeremény akciójában

A TÁM-cipőzlet Gambrinus-átjárói hatalmas kirakata már egészen megtelt a „Néplap” sorsolási akciójának nyereménytárgyaival. A „Néplap” előfizetői és példányonkinti rendszeres vásárlói között június 15-én ünnepélyes keretek között sorsoljuk ki ezeket az értékes nyereménytárgyakat, amelyeknek száma mindennap szaporodik. Különböző háztartási cikkek, élelmiszer-csomagok, dísz tárgyak, cipők, ruhák, neműek, könyvek és más értékes holmik között két értékes főnyeremény magaslik ki. Az egyik főnyeremény a gyapjú férfiöltöny, a másik pedig, mely bár forint értékben olcsóbb a ruhánál — a kerékpár, az, ami a legnagyobb érdeklődést kelti. Még részletfizetésre is nehezen szerezhető meg magának a dolgozó a több, mint 600 forint értékű kerékpárt, amit most egy tízforintos előfizetéssel, mint egy sorsjeggyel, szerencsés esetben könnyen megnyerhet.

De aki nem tud tíz forintot egyszerre kifizetni és naponként vásárolja a „Néplap”-ot, az is megnyerheti a kerékpárt, a ruhát, vagy az értékes nyereménytárgyak bármelyikét ha 24 darab nyereményszelvényt kíván a lap címoldaláról és azokat összegyűjtve beadja a „Néplap” kiadó-hivatalának.

Vidékről is nagy érdeklődés mutatkozik a „Néplap” sorsolása iránt és több kérdésközlésre itt adjuk meg a választ: minden vidéki előfizetőnk és példányonkinti vásárlónk éppen úgy része se lesz a sorsolásnak, mint a debreceniek. Az új előfizetők ugyanolyan jogokat élveznek, mint a régié, azok pedig, akik az utcai árusoknál naponként vásárolják meg a „Néplap”-ot, igyekezzenek 24 darab nyereményszelvényt összegyűjteni és idejekorán eljuttatni kiadóhivatalunkba, hogy az összegyűjtött szelvények június 15-én reggelig odaérkezzenek, névvel és pontos címmel ellátva.

Cukrosmadzag

A Kiszegapárti „Gazdasági 16. osztály” 300 mázsá cukrot adott át két nagykereskedőnek. Néplap, 1947 május 13.

Mert nagyon rosszul ment a bolt Cukrosboltjuk cégtábláján Debrecen népe jót mulat. Csöszék Öry főispánnal A cég erősen korlátozt Felfellességű társulat.

Két-két hónapi fogházat kaptak a bösztörményi „összeesküvő” suhancok

Négy fiatalkorú bösztörményi suhanc, egy villany szerelősegéd, egy tanítóképzős, egy gimnázista és egy foglalkozás nélküli állottak szombaton a népbíróság ötös tanácsa előtt.

Az ötös tanács kettőjüket büntetésnek mondta ki fáj- és felekezeti elleni izgatásban s ezért fenyeként 2-3 havi fogházra ítélte őket, míg másik két társukat felmentették. A szervezkedésről a bíróság megállapította, hogy nem volt komoly jellegű s így a fegyverrejtegetési ügyet rendes bíróság elé utalta át.

Eredménnyel biztatnak a Debrecen földgázellátásáról folyó tárgyalások

A Magyar-Szovjet Kőolaj Rt. (MASZOVOL) és Debrecen város között meg a mult ósszel megindultak a tárgyalások Debrecen földgázzal való ellátása érdekében. Ezeket a tárgyalásokat Budapeston Debrecen város megbízásából dr. Fürst János főmérnök folytatta. Most kedvező eredményhez közeledünk és remélhetőleg már a közeljövőben az építkezési munkálatok elkezdésére is gondolni lehet.

délelőtt a polgármesteri hivatalban folytatódott. A város részéről résztvettek Szabó Kálmán polgármester, Ménes János helyettes polgármester, Kalenda Lóránd műszaki tanácsnok, Arz Lajos számvevőszéki főtanácsos, dr. Nagy Zsolt tanácsnok, dr. Fürst János főmérnök, dr. Erdős Imre és dr. Hajdu János tb. főügyészek és a Gázgyár részéről Kovács Mihály műszaki igazgató. Debrecen város Budapestról mint gázzsakértőket felkérte Gloetzer és Makoldy igazgatókat.

A mult hét folyamán Szabó Kálmán polgármester Budapeston volt és a MASZOVOL-nál tárgyalta. A tárgyalások folytatásaként csütörtökön és pénteken Debrecen látta vendégül a MASZOVOL küldöttségét és pedig Propper István vezérigazgatóhelyettes, Szabó Árpád nemzetgyűlési képviselőt, Szolovov főmérnököt, Denisov főgeológust és dr. Jakobovits főügyészt. Csütörtökön este megindultak a tárgyalások, melyek a késő éjjeli órákba húzódtak és pénteken

A tárgyalások a kölcsönös megértés és a legbarátságos szellemben folytak és Debrecen város vezetőségének többbizben alkalma volt tapasztalni, hogy az orosz mérnökök és vezető emberek mennyire szívbőlön viselik a magyar újjáépítés kérdését. A város földgázzal való ellátása a közel jövőben remélhető.

Szép nyomtatványt

A SZABADSÁG NYOMDA

Bajcsy-Zsilinszky utca 16. szám

készít

AUTÓ PORTAL BÚTOR ABLAK BERGER

ÜVEG Piac-u. 58. Telefon: 368

Finn-magyar nemzetek közötti DISZTORNA május 19-én, hétfőn este 7 órakor az Arany Bika dísztermében

nyí 43. appal

Az állam bérbe akarja venni a Hortobágyot

Péntek este a városháza kisanácstermében a Hortobágy hasznosítása ügyében értekezletet tartottak, amelyen résztvett a földművelésügyi minisztérium 16 tagú kiküldött csoportja is.

Dr. Ottó Ernő miniszteri osztálytanácsos bejelentette, hogy a Hortobágy hasznosítását nem sikerült a hároméves terv keretében külön tételként teljes mértékben beiktatni s így az egyes főosztályoknak saját költségvetési keretükbe kell beszorítani a Hortobágy hasznosításának feladatait. A hasznosítást így is megvalósítják, ha nem is az eredeti terv szerint.

Utána azt javasolta, hogy a városból, mint bérbeadótól a földművelésügyi minisztérium, a város és Debrecen gondaközösége mint társbérletkés béreljék ki a Hortobágyot. Ilyen módon a város ellenőrzési jogot kapna és a felelősség is megoszolnék.

Igen szép szavak hangzottak el ezután arról, hogy a Tiszántúli nevelési állatállományát legalább részben a Hortobágyról kell biztosítani. Ha a hely rendelkezésre áll, az állattenyésztési főosztály már az idén jelentős állományt tud a Hortobágyra szállítani. Mint megfelelő istálló, szóba került a Mátá és a Bikatelep.

Teljes tájékozatlanság

Itt derült ki azonban, hogy az illetékesek teljesen felkészületlenül jöttek a fontos tárgyalásra és alig van fogalmuk a megoldandó nehézségekről. Szabó Kálmán polgármester bejelentette, hogy a jövőteli hivataljal kell a viszonyt rendezni. Lehetőzky György gazdasági hivatali vezető szerint a jövőteli hivatali tárgyalások a Hortobágy folyótól nyugatra eső területekhez, amelyhez a máti istállók is tartoznak. Javasolta, hogy a Bikatelepet vegyék elsősorban figyelembe, melyre a Bikatársulat szerződése szeptember 30-án jár le.

Ottó miniszteri tanácsos megjegyezte, hogy tudomása szerint szó van arról, hogy a jövőteli hivatalokat vármegyéenként decentralizálják s ezáltal a Hortobágy mentesülne. Majd Zöld József szólt szembe azzal, hogy akár a város, akár a gazdaközöség társbérletként szerepeljen, mert erre sem egyiknek, sem másiknak nincsen semmiféle anyagi ereje. Miután beszédekben 25-ször fordult elő a nagyméltóságok, leszögezte az immár unalomig hangzottatott tény, hogy a város elvileg hajlandó bérbeadni a területet az államnak.

Lengyel Sándor, a földművelésügyi minisztérium erdészeti osztályvezetője bejelentette, hogy hároméves tervükben 85.000 hektár fásítását vették tervbe, de erre a kért 65 millió forint nem

elérhető. Végül szöndén előzött bizonyos külföldi kölcsönre, melyből a kérdést meg lehetne oldani.

Veszélyben a délibáb

Polgáry András a kormányzatot támadta, hogy elhanyagolja a Hortobágyot. Berényi Dénes azt a meglepő szempontot vette fel, hogy ha fásítanak a Hortobágyon, akkor eltűnhet az idegenforgalom legfőbb vonzóereje, a délibáb. A derűtlenséget keltező szöszölés után Bakóczy János hangsúlyozta, hogy elsősorban a gazdák érdekeit kell figyelembe venni. Majd Kardos Sándor, a Parasztszövetség elnöke jelentette be általános derűtlenség közepette, hogy a Hortobágyot nem lehet átadni az államnak. (Amit különben senki nem is akar.) A város mullebeli politikáját támadta, miközben a parasztságról, mint jogi személyről emlékeztet meg. (Úgy látszik, ez a kifejezés szörnyen tetszett neki.) Végül azt kívánta, hogy az állam 25 évre vegye bérbe a Hortobágyot, s a legelő a földbirtok árnyában osztassék szét a gazdaközöség között (!)

Kállai Sándor kifogásolta, hogy a minisztérium még most is csak az előzetes tárgyalásokat folytatja, ahelyett, hogy megbízott volna valakit a hasznosítás gyakorlati előkészítésének végrehajtására.

Végül is Szabó Kálmán polgármester meguntva a szalmacéplést, javasolta, hogy szombat reggelre szűkkörű bizottságot válasszanak a miniszteri kiküldöttek mellé a kérdések megvitatására. A javaslatot elfogadták s a bizottságot megalakították. Tagjai lettek: Mogyoróssy gazdasági inktör, dr. Varga, Nagy Zsolt, Kardoss Sándor, Kállai Sándor, Bakóczy János, Polgáry András, Jóna István, Zöld József, Hank Olivér és Csáky János.

Ezzel véget ért az értekezlet, melyen két óra keresztül folyt a lehetetlenség és amellé beszédek. 16 miniszteri tisztviselő napidíját semmiestre sem érte meg.

A Hortobágy öntözése

Szombaton reggel már komolyabb mederben folytatták a városi házában a minisztérium kiküldöttei a Hortobágy hasznosítását érintő értekezletet.

Márkó László, a vízügyi főosztályának vezetője ismertette a csatornázási tervet. Anyagi fedezet hiányában az 1937-es terveket nem lehet végrehajtani. Ehelyett Tiszacsege és Polgár között szivattyútelepet építenek és bevezetik a víz egy bekötő csatornához. Szükség van még egy elsőrendű öntözőcsatornára is. A szivattyútelep 7.000.000, a bekötőcsatorna 1.000.000 és az elsőrendű öntözőcsatorna 15-20 millió forintba kerülne.

P. Abrahám Endre, az Alsó-szabolcsi Társulat igazgató-főnöke szerint 3 millió forintra

lenne szükség, hogy az öntözéses gazdálkodás előfeltételeit képező belvízelvezetést megoldják.

Lengyel Sándor, az erdészeti főosztály vezetője külön hitelkeretben kívánja a Hortobágy fásítását biztosítani. Hatmillió forintra van szükség erre a célra.

Arany Sándor közölte, hogy díjazással megjavítható a talaj és a szikjavításhoz a belvíz levezetése feltétlenül szükséges. Hank Olivér a rizstermelésről szólva a vízkérdés megoldását sürgette.

Három év alatt 20 millió értékű állat

Dr. Kerék József részletes terveket sorolt fel az állattelésre vonatkozóan. Három év alatt 20 millió forint értékű állatot kívánnak telepíteni a Hortobágyra. Ezeknek elhelyezésére 90 millió forintra van szükség. Az első évben 300 darab borderesz szarvasmarhát, három év alatt 400 magyar alföldi és 800 magyar tarka szarvasmarhát telepítenek. A to-

Az ember újjáépítése

Az állami gyermektanulmányi állomás nevelési és pályaválasztási tanácsadójának kétnapos ankétje után vasárnap délelőtt megnyílt a kollégium emeletén a gyermeklélektani kiállítás. A kiállítás anyagát Tamás Lajos festőművész, a gyermeklélektani vizsgálati intézet asszisztense készítette el.

Az első, ami szemünkbe tűnik, a gyermeklélektani intézet hatalmas karácsonyi plakátja. „A szeretet ünnepe nem háborúra, békére neveljük gyermekeinket.” A plakát igen alkalmas a lélektani tudományok népszerűsítésére — mondja Tamás Lajos festőművész, aki Debrecenből indult el húsz évvel ezelőtt s most, Budapestet megelőzve, először Debrecenben mutatja be azt a világvisszonylatban is úttörő jellegű munkásságát, amit a lélektani kutatás terén végzett.

A kiállítás célja, hogy népszerűsítsük és a széles tömegek számára is megközelíthetők a pszichológiát. A multiban a tudomány csak a kiváltságosoké volt, azt akarjuk, hogy ma mindenképpen legyen. A népszerűsítésnek meg kell találni a megfelelő eszközöket. Ezek a rádió, sajtó, film és a plakát. A népi felébredés elengedhetetlen része, hogy a nép közvetlenül hozzájuthasson a tudományhoz.

Végigmegyünk a kiállítási termen. Egyik plakát az intézet szimbólumát látjuk. A plakátot nagybetűs SOS-jelzés. Save our souls! (Mentsétek meg lelkeinket!) A pszichológiára igen nagy feladatok várnak a jövőben — hangsúlyozza Tamás Lajos. — Amíg az orvostudomány fejlődése fokozatosan csökkenti a fertőző betegségek számát, addig az ideg- és betegségek száma háromszorosára emelkedett.

Rámutat egy másik hatalmas

vábi tervek szerint 500 kisnoniusz, 1500 mangalica, 580 fésűgyapjú, 100 magyar racka, 300 cigája, 20 karakul, 3400 lúd, 1100 kacsa, 3800 pulyka és 1100 gyöntyűk az előirányzat. Ottó Ernő hangzottatja, hogy a tenyésztőállatok nevelésére szolgálja az állatállomány és a Tiszántúli parasztságának nagymértékben segítségére lesz. A gazdáknak nem kell félni, hogy az állam lefoglalja a Hortobágyot, mert ahogy a debreceni gazdáknak az állatállománya szaporodik, az állam olyan mértékben vonja ki az állatokat.

Magyar Beek Vjadir, a legelőosztály vezetője bejelentette, hogy még ebben az évben megkezdik a gyeptereljesítés kísérleteket és a gyeptereljesítést. Megalakítják a zöldmező szövetkezet is.

Zalányi Andor miniszteri tanácsos, mint a kormány megbízottja hangzottatja, hogy ebben az évben 8.000.000 forintot tudnak adni a szivattyútelep és a bekötőcsatorna megépítésére.

Ottó Ernő végül felhívja a polgármestert, hogy a városi közgyűlés határozatban mondja ki, hogy hajlandó bérbeadni a Hortobágyot az államnak. A továbbiakban azután az állam kormánybiztosát nevezi ki és a városnak is ki kell jelölnie egy megbízottat, aki az irányítást végzi.

A 16 tagú miniszteri bizottság délután autóra a Hortobágyra szállt ki.

plakáttervve, melyen háborús jelenet látszik. Előterben egy kézi-gránátot hajító acélszakos katona. Alatta a felírás: Ki rombolta szét a világot? Az ember! Az embert is újjá kell építeni. Az ember újjáépítését, az emberben rejlő süttér erői gyógyítását elvégezni a lélektan feladata. Ezután a pályaválasztásról kezdünk beszélgetni. A pályaválasztás lényegileg ösztönkérdési probléma. Minden embernek vannak bizonyos hajlamai, ösztönei. Ha olyan pályát választ, amelyen ezeket az ösztönöket kiélheti, akkor jól bele tud illeszkedni a társadalomba, másként a lefojtott ösztönök vagy perversztásban, vagy társadalomellenes megnyilvánulásokban robbannak ki.

A plakáttervek nagy része a gyermek helyes és helytelen nevelésének problémáival foglalkozik. Az egyke, az elkenyveztetett, a szigorral megfélemlített gyermek rossz nevelésének következményeit emlegeti.

Egy másik csoport az idegbetegségek izzó elterjedését mutatja. Az Egyesült Államok lakosságának 10%-a elmebeteg — mondja egyik kép. Itt vannak ezek a betegségek legjobban elterjedve, ami nyilván összefügg a gépi civilizációnak rohamos elterjedésével.

Mindezek még csak vázlatok. Egyetlen plakát elkészítése hét-ezer forintba került s így, anyagiak híjján, csak fokozatosan lehet formába önteni. De a kezdeményezés új utakon jár, a kísérletek úttörő jellegűek az egész világon s a gyógynevelés előtt kimeríthetetlen lehetőségek állnak.

Fizessen elő a „Néplap”-ra

Tavaszi szövetudonságok Nyári vászon és tropical nagy választékban. MORGENSTERN úriszabóságban, Szent Anna-utca 8. szám Cégvezető: URY LAJOS

Vinc szerencse

Ortutay Gyulának a „Debrecen”-nél. Saját miniszterének majd minden nyilatkozatát elhallgatja a debreceni „Hírszázadpárti” sajtó. Bezzeg, míg Keresztúry volt a miniszter! Hiába tartozott más pártba, a fő, hogy nem telkesedett túlságosan a demokráciát s ez elég ok volt arra, hogy a „Debrecen” lelkesedjék érte.

Pedig Ortutay évek óta fontos dolgokat is mond. Legutóbb például határozatlan kijelentette: „A szabad választási hivatkozás kérdését a Kiszádpárti vezetőség vetette fel.” Válassz az azoknak a kiszádpárti képviselőknek és nem képviselőknek, akik a falvakat azzal járják, látják: A kommunizmus el akarják törölni a vallást, fogjatok össze ellenük! A lelkesmeretlen, aljasszándékú rágalomhadjáratnak akart véget vetni a kiszádpárti miniszter, amikor a történelmi igazságot félreérthetetlenül leszögezte. A „Debrecen” nem hiszi szavát. Kinek a szolgálatában áll vajjon ez az újság? A sajtópártjabeli becsületes demokráciákban, vagy a sajtópártjabeli becsületes demokráciákban?

Nevelő voltam — mondja a szövetkezeti felügyelő

Nevelő voltam eddig, nevelésnek érzem a szövetkezeti felügyelői munkakört is — mondotta Rédey József, az újonnan kinevezett debreceni szövetkezeti felügyelő egy újságról, amikor a minisztériumból állomáshelyére indították. Hivatalát érez magában, ezért jelentkezt erre az új állásra.

Reméjük, hogy elképzése és nevelő munkája hasznára valik kerületének és a többi szövetkezeti tagnak is.

Visszavették-e a fasiszta Zachár Gyula professzort?

A „Néplap” március 30-i számában foglalkoztunk azzal a felháborító manőverrel, amely a nyugatra menekült, fasiszta professzor: dr. Zachár Gyula körül folyt. Ottunk egyes részleteit átvette a budapesti „Uj Szó” is. A kultuszminisztérium, mely közömbös vállandással tért megint erre egy vidéki lap oltka felét, az „Uj Szó” soraira mégis kénytelen volt reflektálni.

Az „Uj Szó” közölte a kultuszminisztérium választát a cikk ügyében. A válasznak Zachár Gyulára vonatkozó része azt állítja, hogy Zachárt nem vették vissza állásába.

Ezzel szemben az igazság a következő: dr. Zachár tanácsköt, mivel nyugatra nem tért vissza és alapok volt feltételezni, hogy nem is fog, pótlótták. Mikor mégis visszaváratott Ausztriából, jelentkezt Debrecenben, itt természetesen kiközölt vele, hogy szolgálatára többé nincsen szükség. Zachár erre Budapesten elment, hogy annak ellenére, hogy eladósokat egyáltalán nem tartott, valami titkos bizottság leigazolta és visszahelyezte. Néhány hónapig rendszeresen kapta is a fizetését, amelynek igazságáról az egyetemi GH könyvtárból bar ki meggyőződhetik.

Az egész manőver pedig arra volt jó, hogy Zachár kérhess nyugdíjazását. A korhatárt már elérte, viszont, aki nincsen állásban, azt nem lehet nyugdíjazni. Miután azonban fizetését újra folyósították, szép bevételek nyugdíjba helyezték. Nyugdíját most is kapja, s a német tisztok uorbéző cimborája most Gödöllőn a napjait és méltán nevezhet a markába.

Felmerül most már a kérdés: vajjon a kultuszminisztérium illetékes osztálya nem tudta ezt, vagy pedig szándékosan akarta félrevezetni budapesti leaptársunkat? — ér.

Orvosi Műszerüzem Rt. PIAC-UTCA 41. Cseplőgépekhez és tűzemek részére mentőszekrényeket legolcsóbban szállít. Telefon 132

Hogosszások legolcsóbban SCHADEK és FRIDRIK népszázmérnökök. Kótalmos-utca 4.

TÓTH GUMI üzem ismét üzembem Minden méretű autós, motor-kerekpárgumi szakzerű javítását vállalja Miklós-utca 7.

40 féle bel- és külföldi DIVATLAP 150 féle 1, 2 és 3 felvonasos SZINDARAB „Szabadság” (3 nyvesből) Városháza épület Télioltajavítás, alkalmazotti nyilvántartó és iparfelügyelői tábla kapható

Gyümölcsfa permetezőszerek legolcsóbban Kontsek Gézáni Kossuth-utca

Tavaszi szövetudonságok Nyári vászon és tropical nagy választékban. MORGENSTERN úriszabóságban, Szent Anna-utca 8. szám Cégvezető: URY LAJOS

Orvosi Műszerüzem Rt. PIAC-UTCA 41. Cseplőgépekhez és tűzemek részére mentőszekrényeket legolcsóbban szállít. Telefon 132

A Debreceni Tudományos Társaság megválasztotta új elnökségét

A Debreceni Tudományos Társaság, amelynek önkormányzatát a belügy-miniszter a tisztújító közgyűlés tartására visszaállította, most tartotta tisztújító közgyűlését, amelyen dr. Bacsó Jenő egyetemi tanár a maga és a többi tisztviselő lemondását jelentette be. A közgyűlés dr. Hankiss János indítványára dr. Bacsó Jenőt a Társaság körüli érdemei elismeréséül egyhangúlag tiszteleti taggá és egyben tiszteletbeli elnökévé választotta.

A Juhász Géza egyetemi tanár, miniszteri biztosi vezetés alatt lefolytatott tisztújítás eredményeként a Társaság elnökévé Sántha Kálmán egyetemi tanárt, főtitkárára pedig Flachbarth Ernő egyetemi tanárt, aki eddig is a tiszteletet viselte, választották meg. Pénztárosa Köllösi Géza, ellenőr Simonty Miklós, ügyész Cavallier Lajos, a számvizsgáló bizottság tagjai Csoranyi Béla, Csira Ferenc és Neubauer Pál. A választmányba a működő tagok sorából Bazóky Ferenc, Makkai Sándor, Vezsár Gyula, Pukánszky Béla egyetemi tanárok, valamint Balogh István főispánt, a pártoló tagok közül Róvész Imre református és Bánáss László katolikus plébánosok, Öry István főispánt, Gacsályi Sándor tanker, főigazgató, Szabó Kálmán polgármestert választották meg.

Az I. (szellemi-tudományi) osztály már korábban Hankiss Jánost elnökévé, Szabó Istvánt helyettes elnökévé, Czeglédi Sándort titkárává és Szabó Árpádot másodtitkárává választotta. A II. (orvostudományi) osztály elnöke Went István, titkára Törő Imre. A III. (természettudományi - matematikai) osztály elnökévé Soó Bezárd, titkárává pedig Berényi Dépest választotta. Az egyes osztályok részéről a választmányba kiküldött tagok: Bározy Géza, Dezső Gyula, Forni Béla és Márton Béla.

A közgyűlés végül megerősítette az orvostudományi szakosztálynak azt a határozatát, amellyel Vezsár Frigyes baseli egyetemi tanárt, a debreceni egyetem egykori professzorát tiszteleti tagjává választotta.

A kereskedő vándorgyűlés előtt

Irta: LEITNER JENŐ, a Kereskedő Társulat ügyvezető elnöke

Rövidesen ránk köszönt pünkösdi ünnep. Kettős örömmel költözik az emberek lelkébe: a nyár mindenképpen életjelt ad magáról és megszűnnek a fűtés és a téli ruházódás igazi gondjai, ilyenkor a lelkek is felszabadulnak. Nekünk, kereskedőknek épp most kell megrendeznünk Társulatunk 252 éves évfordulója alkalmából országos kongresszusunkat, hogy az illetékes kormányzati tényezők előtt jogos panaszainknak kifejezést adjunk és azokra orvosolást követeljünk.

A vidéket hiányos, szinte már felelőtlenül árulatlásban részesítik. A kereskedőtársadalom nem akar kivételkéseket, nem akar kedvezményeket, nem akar előnyöket másokkal szemben, ámde épp a rárójt hatalmas terhek következtében jogosan megköveteli, hogy

mindenkivel azonos feltételek mellett jusson áruhoz.

Nem a maga részére, hanem a fogyasztók részére kéri a követelt árut. Jogos felelem tölti el a kereskedőtársadalmat a jelenleg uralkodó igazságtalan és a projekcionizmusnak, valamint a korrupciónak bőséges területet nyújtó árulatlanságával szemben. A fogyasztó jogosan követeli az árut, mivel folyton arról olvas, hogy bőséges és kielégítő a termelés. Épp ezért jogos a kereskedőtársadalom követelése is az illetékesekkel szemben: árut, árut és még egyszer árut a vidékekre! A kereskedőtársadalom újabb és újabb terheket kénytelen vállalni és vállalja is szinte erején felül, ámde ugyanakkor megköveteli: adjanak lehetőséget a nyomászó terhek eöfereimésére.

A baj ugyanis nem a termelés, hanem az árulatlansági rendszer körül van.

Nagyon jól tudjuk, hogy a gyáriparnak külföldi szállítási költségei voltak, azt is tudjuk,

hogy a festékek körül is bajok voltak. Ámde mindez nem elég ok arra, hogy a vidék vészes áruhiányban szenvedjen. Már hallik egyik vezetőpolitikusunk szájából, hogy a csempészet újból hatalmas méreteket öltött és ezért a legszigorúbb és legkérelmezhetőbb barcot kell indítani. Rajta! Mi, kereskedők segédkezett nyújtunk és éppen ezért követeljük az igazságes árulatlanságát. A gombamódra elszaporodott és különféle címenek alakult „árulatlanságok” mikénti a fagyöngy tapadnak a gyárakra és elszívják az adófizetés nagyobb részét vállaló kereskedők elől a legfontosabb cikkeket. Ezek konjunktúrális alakulások, melyek hangzatos jelszavak alatt jöttek létre. Ezek nem szolgálják sem a szövetkezőket, sem a lakók érdekeit, csak néhány élelmes, a zavarosban halászni tudós és akaró tőkésnek az öns érdekét. Ezek felhasználják a konjunktúra adottságait: az adókedvezményeket és az árujuttatási előnyöket.

A kongresszusnak lesz a feladata, hogy a fogyasztó réteggel megismeresse a tényleges okokat, és feltárja az illetékes kormányzati szervek előtt a veszély közeldit. Így indult el a múlt évben a stabilizáció után is. Ez az áruhiány, amelyet a hozzá nem értők, szakavatatlansága idézett elő, s amelyre már a pénzügyi kormányzat is felfigyelt az adóbevételek megcsappanása következtében, a reakció malnára hajítja a vizet. Elindítja a sültöng propaganda és egészségellenes tevénytészt ki az árszihozis számára.

**A bajt tehát meg kell előz-
nünk országunk gazdasági ér-
dekében és nem szabad törni,
hogy az önző lepuskások
újából zsákmányra tehessenek
szert.**

A közönség pedig értse meg, hogy a kereskedő sem teher ar-

ról, hogy a vevőket most az ünnepek előtt sem tudja rendszeresen kiszolgálni. A közönség legyen felelősségteljes: csak azt vásárolja, amire és amennyire feltétlenül szüksége van, mert a veszített háború következtében országunk jóvedelme és vagyona több mint a felére csappant. Tartson tehát szorosan együtt a fogyasztó és a kereskedő, mert egymásra vannak utalva. A kongresszus feladata lesz annak a hatalmas arányú hírverésnek elindítása, amely egyrészt a közönség felvilágosítását

tűzre célul, másrészt épp a közős érdekek szempontjából a illetékesek meggyőzését.

Szünjék meg tehát a jelenlegi igazságtalan, árulatlansági rendszer.

Vegyék józan fontolóra azok, akik erről tehetnek hogy a már egyszer elindult lavinát megállítani nem lehet és még kevésbé lehet a lavinát kormányozni. Az egészséges árulatlanság mindnyájunk érdeke, mert az újjáépítés szolgálatában áll.

Debreceni ifjak mennek Jugoszláviába vasútépítésre

A felszabadulás óta már másodszer hívták meg a jugoszláv ifjúság hazájába a magyar ifjúságot. Az elmúlt évben 50 MaDISz-fiatal volt kint és vett részt a Bánovics és Breško közötti „Ifjúsági Vasútvonal” építésében. Ebben az évben 150 ifjút hívtak meg a MIOT útján. Ezeket az ifjakat a legkülönbözőbb szervezeteik jelölték ki. Debrecenből 5 ifjú kapott meghívást, ezek közül három a Bartók Béla Népi Kollégium kettőt pedig a Csokonai Népi Kollégium és a MaDISz küld.

Szabó Zoltánt, a Bartók Kollégium házgyógát, a MaDISz vezetőégi tagját, Jambor András, a Bartók Kollégium vezetéségi tagját, Török Árpádot, a Csokonai Kollégium tagját és Tökés Gábort, a MaDISz tégyláskerti csoportjának népszerú titkárát.

A kijelölt ifjak két csoportban indulnak és részvesznek a jugoszláv ifjúság nagyszerű tervének, a Samac-Sarajévo közötti vasútvonalnak építésében napi 6 órai munka után a legkülönbözőbb sportok, előadások állnak az ifjúság rendelkezésére. A munka befejezésével a vendégek egyhetes körutat tesznek az országban és megtekintik Jugoszlávia nevezetességeit.

Ez az út a két nép ifjúságának közös megismerését, a barátság mélyítését fogja.

Fiskálisok, nagygazdák, kupecsek?

Az utóbbi hetekben rejtélyes dolgok történtek Hajdúböszörményben.

A böszörményi újság pár soros kurtá híre után arról olvashatunk, hogy a városi közellátási ügyosztályról százával tűnnek el az elémiszterjegyek, de értesítésünk szerint a legújabb botrány most már komolyan felháborítja a város közvéleményét.

Mert mi is történt? A városnak volt egy nagy kőistállója, ami a háború alatt granátolt vagy bombátolt megromlózott. Azért csak volt, mert Ca Ján Sándor lebontotta és a lebontásért az egész épületanyag az övé lett.

Ezt a lebontást szerzesen belesztte a hároméves újjáépítési terembe. Galdán Sándor nagyon rá van szorítva az ingyen épületanyagra: 120, de 90 holdnál semmi szin alatt nem kevés-

sebb földjére egy tanya kevés. Most már építheti a másikat.

Az egészben csak az a meglepő, hogy bürokratikus és reakciós közgazdatis az alkalommal hajlandó volt megtagadni önmagát. Nem tudjuk, adott-e be kérvényt Galdán Sándor, de nem valószínű, hogy iktatták sz az is bizonyos, hogy sem a Nemzeti Bizottság, sem a képviselőtestület véleményét nem kérdezték meg.

Vizsont ez az azóta már be is fejezett botrányt egyáltalán nem késeltette. Ez azt jelenti, hogy ezt az ügyet nem ott és nem azok tárgyalták meg, akik erre illetékesek lettek volna.

Nem tudjuk, hogy milyen „közöség” az, amelyik szinte már teljhatalmas akarja intézni a legnagyobb hajdúváros ügyét: fiskálisok, nagy gazdák, kupecsek?

Szövetkülönlegességei
KISS úri divatüzletben
Piaci, Alföldi palota

KEVÉLY KERÉKI

Irta: Móra Ferenc

A kevély Kereki történetét a nagyapától hallottam. Ő volt a legmódosabb ember a szentmártoni határban, ahol a nagyapám szellemkedett. Házának, pusztájának, majordomának maga sem tudta a számát. Négyóvas hintón járt tán még az udvarra is, aranyból volt tán még a csizma-akarák kése is.

No, ez nem lett volna hiba, csak hogy a kevélysege még a gazdagságánál is nagyobb volt Kereki arannyak.

Aki pénzes, legyen kényes — ez volt a szavajárása s ugyan-csak tartotta is magát ehhez a törvényhez. Eszéért, érdeméért senki meg nem süvegett. Hanem azt megkívánta, hogy ő előtte mindenki lekajja a fejenválót, akinek kevesebb a garasa az övé-nél. Arra aztán ő is rávicserítette a fogát nagy laereszkedésen, ha-nem a süveget akkor se billentette meg.

Ha én mindenkinek vissza-köszönnék, mindig járna a ka-rom, mint az óra sédálója — szóltá mondogatni kevélyen.

A nagyapám nagyon szomorú alkalommal látta először a kevély Kerekit. Arra virradóra, mikor a falujuk porrá égett. Eppen azon tanakodtak szegény kárvalott emberek, hogy rakhatnának új fészket, mikor közejük kocská-zott a kevély Kereki.

Héj, siettel is ám mindenki lekajja a süveget a nagy úr előtt.

Báha megszállja a jó lélek — gondolták magukban — és vet egy kis segédetnek a falunak.

Kevély Kereki mindössze csak mérges szemeket vetett, mikor a sok földetlen fej között meglátott egy darutollas süveget valami nyugra fiatalember fejében. Hossz-szú, sápadt, legény volt, csak nagy, fekete szemé égett, mint a parázs. Valami szegény vándorló diák lehetett, látszott a szegényes ruháján, a poros csizmáján.

— Hát az miféle jött-ment ott? — horkant oda mérgesen Kereki. — Tán cinegét tartogazt a süveget alatti, hogy nem meri megemelni? — Nem ismerem az urat — je-llette csendesen a diákfele.

— Micsoda, hát nem lehet én-bélem kinézni, hogy ki vagyok, mi vagyok? — kiabálta Kereki nekivörösödve. — Kapja le a sü-vegét fiatalember, mert száz sár-ga csikó fickándozik a zsebed-ben. Eppen most eresztették ki a körmőci ménesből őket.

Aztán ráütött a zsebére úgy, hogy megcsendültek benne az aranyak.

De már erre még hátat is for-dított a legény s csak úgy a vállá fölül szólt vissza.

— Meg nem süvegelem senki száz aranyát.

Összenétek a falubeliek, mert tetszett nekik a beszéd, de annál jobban megzavarodott Kereki.

— Nini — mosolygott kinyá-ban — hátha megféleznék a száz aranyat? Ötven aranyért már csak megbillenhet a sápká-ját az ilyen szegény diák?

A szegény diák megosorontette markában az ötven aranyat, bele-csúsztatta a mentéje zsebébe, az-

lán legyintett a kezével.

— Hja, atyámia — most már csak így lészelle Kereki aramat — nekem is van most annyi arany-am, mint kegyelmednek, hát akkor mért köszönjek én kegyel-mednek előbb, mint kegyelmed nekem?

De már erre egészen meghök-kent kevély Kereki. Különösen, mikor észrevette, hogy a falu né-pének bánatában is mosolyog a szájasarka. No Kereki, mindjárt oda lesz a becsület! Ezt a csúfsá-got el kell kerülni minden áron.

Meg is próbálta, nagyon aláz-atosra fogva a szót.

— Kedves öcsém uram — kér-lette szépen — fogadja el tőlem még ezt az ötven aranyat is és tiszteljen meg érte a köszönté-sével.

A diák eltette a másik ötven aranyat is és ráfordmott Kere-kire:

— Hát már mért köszönnék én kendnek, mikor kendnek üres a zsebe, az enyémet meg száz arany húzza. Aki pénzes, legyen kényes, a kinek meg üres a zsebe, az háromszor is kapja le a süve-gét a magamformájú módos ember előtt.

Lette erre olyan kacagás, hogy tán még most is hallja kevély Kereki, pedig lóhalálában vágta-tott ki a faluból. A diák ember pedig arra nyomban szétosztotta a száz aranyat a leégettek közt, aztán hátat fordított nekik és igyekezett el a hállálódások elől.

— Já, csak a nevé-t mondja meg legalább, diák úr — rimán-kodtak neki —, hogy legyen kit adáni még az unokáinknak is!

— Pelóji Sándornak hívnak — szólt vissza a diák és búcsú-zó-ban meglentette a darutollas s-

A Városi Zenede Bartók-estje

Bartók Béla zongoraműveit mutat-ták be a Városi Zenede növendékei nyilvános hangversenyükön. Feladatuk nem volt könnyű: Bartók zenei nyelvének forradalmi átalakulása — a zenei gondolat végso lemezletetése, végtelenül öntörvényű sokszálúsá-gának és végtelenül öntörvényű ritmizálásának érvényesítése — sehol sem szemléltethető olyan közvetlenül és szinte képlelhetetlen következetessé-gel, mint éppen zongora-muzsikájá-ban. A Bartók-zeneben nincsen érzelki szépség, vagy talán csak passzánként nő fel az a nemzedék, melynek meg lesz a fogékonyága, hogy közvetlenül érzelveivel reagáljon erre a zenére; egyelőre Bartók muzsikáját inkább intellektuális örömmel érezzük, bá-muljuk benne a makulátlanul tiszta művészi akarat előretörését és bámu-ljuk ennek a zenének az interpre-ta-torait, akik rendezetten tárják elénk a zeneköltő gigantikus ösemberi kaotikus világát.

Elgondolkodtunk azon, hogy hiny zenekisakolna akadna az országban, mely-nek növendékei hasonló Bartók-műsor-ral léphetnének a nyilvánosság elé. Pókép pedig hasonló készütséggel: mert meg kell állapítani, hogy a szereplő növendékek — igaz, hogy mind a magasabb akadémiai tanfolyamok növendékei — vállalt zéhez feladatukat pompásan oldották meg. Öszintén gratulálunk kitűnő tanáraiknak. Ca-

Ne dobja el ócska kalapját
Oicsón újjá alakítja
KALAPIPAR
KIZARÓLAG
SZECHENYI-UTCA 7.

Kid...

Debrecen kivég...

A budai lap néhány írt arról, megtalálták nista kop terror 19 gyűjtőfog a most igen érde ről mondo leteket debreceni Belvárosi löje.

Fülöp S a gyűjtőfog kommunis búncselek 5 és 7 Együtt v Rákosi M tánnal egy ház komm büntetését kár, Bok Károly és Egy na nok magá dort és meg. Ez abból áll kellett leg a gyűjtő foglás volt nek sem koponyagy. Hogyan nagygyűjtés, a g a hírhedt ték, hogy kivégzett ját kellett lyezték el kórtani m az első en egyik szo mas üveg erre a cé kon foly budapesti szakértők volt rag áldozat n alatt egy amelyben tők fejtet A legűbb egyetemi tészeti iga dődtét, a széki el gyűjtőfog gyelő osz tója. Fül lehetőség a fizette megállap nyára „Igazi I a vélemény szakértő megismét Összes és így 27 ko küll

Ott volt Kakas, biek fe hogy ha tak meg tánt, va Ki vo nyákat Termész egy Egy a zönséges lás, lopá fegyházn tését a meg. Ot ház iga

ker Ma Kossut

Kiderült a budapesti gyűjtőfogházban talált koponyagyűjtemény rejtélye

Debreceni szemtanú borzalmas részleteket mond el az 1919-ben kivégzett kommunista áldozatok holttestének megsemmisítéséről

A budapesti „Szabadság” című lap néhány nappal ezelőtt cikket írt arról, hogy a gyűjtőfogházban megtaláltak három olyan kommunista koponyáját, akiket a fehér terror 1919-ben végeztetett ki a gyűjtőfogház udvarán. Ezeknek a most megtalált koponyáknak igen érdekes története van és erről mondott el megdöbbentő részleteket munkatársunknak egy debreceni lakos, Fülöp Sándor, az Belvárosi Gőz- és Kádfürdő bérőse.

Fülöp Sándor 1919-ben színtén a gyűjtőfogház lakója volt. Mint kommunista, egész sor koholt bűncselekménnyel vádolták és 5 és féleves fegyházra ítélték. Együtt volt a gyűjtőfogházban Rákosi Mátyással, aki Vas Zoltánnal együtt a Bodnár-féle néhéz kommunista osztályon töltötte büntetését. Ott voltak Fáber Oszkár, Bokányi Dezső, Gallovich Károly és mások, sokan.

Egy nap Horváth őrpáncsnok magához hívatta Fülöp Sándort és különös feladattal bízta meg. Ez a különleges megbízatás abból állt, hogy *naponta neki kellett leporolni és tisztán tartani a gyűjtőfogház koponyagyűjteményét.* Megbiztatója bizalmi állás volt. Kikötötték, hogy senki ne sem szabad munkájáról és a koponyagyűjteményről beszélni.

Hogyan keletkezett ez a koponyagyűjtemény? Zacharás ezredes, a gyűjtőfogház orvosa és a hírhedt Véres ügyész elrendelték, hogy a gyűjtőfogház udvarán kivégzett kommunista koponyáját kellőképpen preparálva, helyezték el a gyűjtőfogház elméleti megfigyelő osztályán. Ez az első emelet jobboldalán volt az egyik szobában, ahol egy hatalmas üvegszekrényt állítottak fel erre a célra. Ezeket a koponyákat folytattak tanulmányokat a budapesti elmeorvosok és más szakértők a koponyák homlokára volt ragasztva a szerencsétlen áldozat neve és minden koponya alatt egy nagy füzet fektült, amelyben a tanulmányozó szakértők fejtették ki megállapításaikat. *A legtöbb füzet Németh Ödön dr. egyetemi professzor, elmeorvosintézeteti igazgató feljegyzésével kezdődött,* aki akkoriban törvényszéki elmeorvosai szakértő és a gyűjtőfogház elmeorvosai megfigyelő osztályának volt az igazgatója. Fülöp Sándor felhasználta a lehetőségeket és elolvasta ezeket a füzeteket. Németh Ödön dr. megállapítása mindegyik koponyára vonatkozólag az volt: „Igazi Lombroso-típus” — és ezt a véleményt a többi tanulmányozó szakértő szolgáló módon sorra megisméltelte.

Összesen 27 kommunistát végeztetett ki így.

27 koponya került ebbe a különleges gyűjteménybe. Ott volt Csorny József, dr. László Kakas, Löbl Mátyás és a többiek fejének csontalkata. Úgy, hogy ha most csak hármat találtak meg, akkor 24 koponya eltűnt, vagy más helyeken őrzik.

Ki volt az, aki ezeket a koponyákat preparálta, „kikészítette”? Természetesen

egy német mütös ápoló. Egy a többi rab közül, akit közönséges bűncselekmények, csalás, lopás miatt ítélték el több évi fegyházra és büntetésének kitöltéséért a gyűjtőfogházban kezdte meg. Őt szemelte ki a gyűjtőfogház igazgatója erre a borzalmas

műveletre és a német mütös lelkiismeretesen és szakszerűen végezte el feladatát.

Borzalmas lefni is azt, ahogyan ez a koponyakikészítés történt. Fülöp Sándor a német mütösnek csak az egyik nevére emlékszik: Ottónak hívták. A mütös a gyűjtőfogház udvarán felakasztott kommunista holttestét kézhez kapta, aztán egy éles késsel felvágta a fejbőrt, hátul a nyaktól felfelé a koponya tetejéig, a megskalpolt fejből kiemelte a koponyát, majd a keletkezett lyukat gipszszel töltötte ki. Aztán úgy-ahogy, összevarrta a fejbőrt. A hozzátartozók, akik a holttestért jelentkeztek, furesa, eltorzult arccal láttak szeretőik drága, megszokott képe helyén és nem is gondoltak arra, hogy ezt a torzulást mi okozta:

a kilopott koponya és a helyére gyorsan, gondatlanul begyömöszölt gipsz.

Az így kilopott koponyát Ottó, a német megkísztította minden lúttól, aztán egy közönséges fázékban főzte, a gyűjtőfogház kázanházában felállított vaskályhán. Két-három napig is eltartott ez a „kifőzés”, de még így is többször visszaadták neki, hogy folytassa munkáját, mert még nem jó.

A kivégzett kommunisták egy részét a gyűjtőfogház melletti zsidótemetőben, a többiket pedig a rákoskeresztúri temetőben helyezték nyugalomra. Ha exhumálják ezeket a holttesteket, a koponya helyén található gipsz alapján ma is teljes bizonyossággal találhatók a fehérterroristák kegyetlen és borzalmas bűncselekményére.

Az ünnepek előtt cukorhoz jutnak Debrecen dolgozói

A Gazdasági Főtanács értesítette Debrecen városát, hogy a korábban kiutalt két vagon cukor a város szervezett dolgozói számára állvethető. Ménes János helyettes polgármester akciója tehát sikerrel járt és azt sem Vasadi Kovács államtitkár, sem Prém Lóránd gáncsvéde nem tudta megakadályozni.

A debreceni kiskereskedők és a szakszervezet képviselői megbeszélést tartottak hogy a kiosztás részleteiről döntsének. A kiskereskedők vállalták, hogy minden főúllik felhívás elküldenek annak az érdeklőben, hogy a dolgozók az ünnepek előtt hozzájuthassanak a cukorhoz. A szakszervezet utalványt beeszt ki darabonként 4 filléres árban, nekik a dolgozók számára kiutalt cukorból illetéktelenek részesedjenek. A megállapított fejadag a szakszervezeti tagok létszámát alapul véve, fejenként és eltartott családtagonként (feleség és 17 éven aluli gyermek) felkiogramon lesz. Az utalványokat kedd reggeltől kezdve a szakmai szakszervezeti csoportok fogják kiadni és ezzel a kereskedőnél lehet előjegyezni a cukrot.

Minden remény megvan arra, hogy bár sem a szakszervezet, sem a város nem rendelkezik az átvételhez szükséges többszáz ezer forinttal. Állidológ intézkedéssel még az ünnepek előtt cukorhoz juthat a dolgozók széles rétege. Ezenkívül kijárás van arra is, hogy a napokban érkezett külföldi cukorból is jut Debrecen számára néhány vagon és így hosszú idő után ismét kerül az üzletekbe szabadforgalmi áron cukor.

Az ünnepek előtt cukorhoz jutnak Debrecen dolgozói. A város szervezett dolgozói számára állvethető. Ménes János helyettes polgármester akciója tehát sikerrel járt és azt sem Vasadi Kovács államtitkár, sem Prém Lóránd gáncsvéde nem tudta megakadályozni.

A debreceni kiskereskedők és a szakszervezet képviselői megbeszélést tartottak hogy a kiosztás részleteiről döntsének. A kiskereskedők vállalták, hogy minden főúllik felhívás elküldenek annak az érdeklőben, hogy a dolgozók az ünnepek előtt hozzájuthassanak a cukorhoz. A szakszervezet utalványt beeszt ki darabonként 4 filléres árban, nekik a dolgozók számára kiutalt cukorból illetéktelenek részesedjenek. A megállapított fejadag a szakszervezeti tagok létszámát alapul véve, fejenként és eltartott családtagonként (feleség és 17 éven aluli gyermek) felkiogramon lesz. Az utalványokat kedd reggeltől kezdve a szakmai szakszervezeti csoportok fogják kiadni és ezzel a kereskedőnél lehet előjegyezni a cukrot.

Minden remény megvan arra, hogy bár sem a szakszervezet, sem a város nem rendelkezik az átvételhez szükséges többszáz ezer forinttal. Állidológ intézkedéssel még az ünnepek előtt cukorhoz juthat a dolgozók széles rétege. Ezenkívül kijárás van arra is, hogy a napokban érkezett külföldi cukorból is jut Debrecen számára néhány vagon és így hosszú idő után ismét kerül az üzletekbe szabadforgalmi áron cukor.

Hadigondozottak vezetője szereine lenni a népnázó főjegyző

Furcsán néznek össze az emberek, ha felbukkik Debrecen utcáin dr. Nagy Imre volt hajdúnádas főjegyző. Itt még most is szabadon járhat a Horváth utcai munkásszülő, népelnevező köznevelőnek és a demokráciába nem illő példányára.

Egyszer már néptáncosok akarták megtorolni azt a sok szenvedést és keserűséget, amit hosszú baszkodás főjegyzősége alatt nyakukba zádoított. Élénken emlékeznek a nádasai munkások, hogy mikor a nehezűdő esztendő során a nyári munkához szalonosít kártek, akkor a főjegyző kurtán-furcsán csak ennyit mondott: „Majd dolgozok ti még kenyéren is, bűdöz kommunisták!” Ha pedig valamelyik dunántúli ezerholdas grófi birtokra nem akadt fillérekért földmunkás, összeszedte a nádasiakat és vagonba rakva szállította az úri birtokra éhberért dolgozni.

Már 1939-ben úgy beszéltek róla, hogy inkább Hitlerhez mennek és valamit kérik, mint a főjegyzőhöz; még az sem oly kegyetlen hóhér. Nem is vélelben, hogy 1941-ben délakos nádasiaktól, akiknek hozzátartozója a világháborús hősek emléktábláján van ma is megőrkítve, megtagadta az odaváló illetékeset és Daróczy ügyészrel egyetemben kiszolgáltatták a hírhedt idegenellenőrző hivatalnak. Az aztán elvégezte a többi: a lengyelországi halálba juttatta a családot.

A nádasiak tudták, érezték, hogy még ottjón az alkalom visszavizitálni mindezt. A nyilasokkal persze a főjegyző is elmenekült. Hajdúnádas jövait is magával vitte, hogy még rajt, az egyelőre homályos.

De visszavizitált és mint aki mit sem vett, igazoltatni akarta magát. Erre már aztán a nádasiak is dühbe jöttek. Nekiketek „szeretett” főjegyzőjüknek és útítotték, ahol érték. A menteni próbáló egyetlen embernek úgy kellett kúgnani az ablakon, hogy bokáját törte. Végül is a rendőrség szabadította ki és hozta a debreceni internálótáborba. Voltaképpen tehát az életét mentette meg.

Most egy demokratikus intézmény vezető állását óhajtja betölteni; éppen azoknak a hadigondozottaknak a szövetkezetében akar magának első helyet biztosítani, akik miatta és feleszta elvarátai miatt kerültek a népek vágóhídjára. Ez már provokáció, és minden türelemnek s erre még rádupláz az a feljelentés, amelyet a rablított holmik, a zsidóvagonok jelketlen sáfárja a járásbírósigon, majd a törvényezéken tett néhány segegy ember ellen, akiket állítólag az itthon hagyott egy-két rongyát is merte fel. Ő maga azonban nem merte a feljelentést megteenni, hanem a feleségére bízta.

Ha nem ezen, majd más tárgyaláson az ő ideje is elérkezik. S ha a jelek nem csalnak: rövidesen.

A drágaság letörését kéri a szakszervezetek

A szakszervezet szakmaközi kollektív szerződéseket közeli reviziójával most tartotta szokásos havi választmányi ülését, amin a szakmák képviselőin kívül két nemzetgyűlési képviselő is résztvett, bizonyítva, hogy a debreceni szakszervezetek működése egyre nagyobb jelentőségű lesz. Nincs olyan döntő fontosságú kérdés, amelyet a szakszervezet titkárságának bevonása nélkül oldanának meg.

A választmányi ülésen Molnár József megyei titkár tartott politikai referátumot, ismertetve a nemzetközi és hazai reakció erőfeszítéseit a munkásmozgalom megbénítására. A szakszervezetek a külföldi államokban is mindent megtesznek ennek a visszaverésére és munkájuk nem eredménytelen. Réhány adalbar ismertette a nemzetközi szakszervezeti mozgalom mai helyzetét is. Végül oktatási és szervezési kérdésekről emlékeztet meg és arról, hogy a

kollektív szerződéseket közeli reviziójával most tartotta szokásos havi választmányi ülését, amin a szakmák képviselőin kívül két nemzetgyűlési képviselő is résztvett, bizonyítva, hogy a debreceni szakszervezetek működése egyre nagyobb jelentőségű lesz. Nincs olyan döntő fontosságú kérdés, amelyet a szakszervezet titkárságának bevonása nélkül oldanának meg.

A választmányi ülésen Molnár József megyei titkár tartott politikai referátumot, ismertetve a nemzetközi és hazai reakció erőfeszítéseit a munkásmozgalom megbénítására. A szakszervezetek a külföldi államokban is mindent megtesznek ennek a visszaverésére és munkájuk nem eredménytelen. Réhány adalbar ismertette a nemzetközi szakszervezeti mozgalom mai helyzetét is. Végül oktatási és szervezési kérdésekről emlékeztet meg és arról, hogy a

Selyem Gábor titkár ismertette az elmúlt hónapban végzett munkát. Tóth László titkár pedig a szakszervezet gazdasági helyzetéről beszélt. A napirenden sok nagyjelentőségű kérdés szerepelt és élénk vita alakult ki körülöttük. Kérték a strandfüzetjegyek kibocsátását a szakszervezeti tagok és családtagjaik számára a titkárságon keresztül. Kérték a kormányt, hogy azon terménykereskedők ellen, akik nem tudtak elszámolni a gabonával, azonnal indítsanak eljárást a drágaság ellen intézkedések azonnali megszervezését követelték meg, mivel a dolgozók elkecsereved látnak, milyen magasra verik fel újra az élelmiszer és az ipari cikkek árát is.

Négyezer hazatérő hadifoglyot tud egyszerre ellátni a debreceni átvevő állomás

Hosszú hónapok, sőt évek végelelennak látzó várakozása után a magyar anyák, feleségek és hozzátartozók leghőbb vágya valósult meg: hazajönnek a hadifoglyok. Rákosi Mátyás közbenjárása sikerrel járt, *Satdán* megígérte: anyagi akadályja nincsen, a magyar kormány fedezi a szállítási költségeit és még ebben az évben mindenki itthon lesz.

Ez a kérdés elsősorban Debrecenért éri, ahol a hadifoglyok átvétele lebonyolódik. Már a tavalyi tapasztalatok alapján sok újítást alkalmaznak majd az átvétel gyors és zökkenésmentes lebonyolítása érdekében, bár az eddigi is kifogástalan volt. A Pavilon-laktanya helyiségeit rendezték, a konyha kapacitását növelték. Ezáltal lehetővé válik, hogy még nem remélt esetben is *egyszerre mintegy 4000 hazatérőt tudnak ellátni, sőt 6000 személy számára tudnak főzni.* Az adminisztrációs munkát úgy, mint tavaly, jórészt önkéntes társadalmi akció segítségével különböző intézmények áldozatkész tagjainak bevonásával fogják lebonyolítani. Csupán néhány állandó tisztviselő van, akik az irányítást végzik.

A nagyborszábasú javítási és felszerelési munkákat a „Sless! Adj! Segíts!” mozgalom 200.000 forintos kiutalásából fedezték és ez teszi lehetővé *60 személyes átmeneti otthon létesítését is, azok számára, akik nem indulhatnak azonnal hozzátartozóikhoz* — mondja Nánássy Zoltán táborfőnök. De nemcsak átmenetnek, hanem minden adatot felvesznek, a hazatértekről. Megkérdezik, tudnak-e azokról, akiket keresnek.

hozott-e üzenetet hozzátartozóknak. Ezt a munkát végzi *Csatári Ferenc.* Az egészségügyi szolgáltatást *dr. Hollóssy Andor* tiszti főorvos irányításával a városi orvosok önkéntesen vállalták addig, míg a népjóléti minisztérium intézményesen nem oldja ezt a kérdést. Tervezték, hogy a fertőtlenítésen és fűrdetésen kívül *szőrővizsgálatot is alkalmaznak* és elejét veszik annak, hogy rászorult betegek kezelése nélkül maradjanak.

De nem kisebb jelentőségű az *MKP hadifoglyotudakozó vrodja* sem, amely eddig is sok ezer hozzátartozót értesített levél útján távolban lévő szeretői felől. Leveleket továbbít, orosz érnzésrel látja el díjmentesen a válaszos leveleket és minden fogolygyben készséggel áll a hozzátartozók rendelkezésére. Nemesak az itthoniak árasztják el köszönetükkel, de a *Szovjetunióból is számtalan levél jön címükre,* hozzátartozóktól értesülve írják meg hatott sorraikat, az érdeklőkben végzett áldozatos munkáért hálálkodva.

Debrecen tehát minden pillanatban kész fogadni a hazatérőket hozó szerelvényeket és a szükséges formasságok, egészségügyi intézkedések és ingyenes utazási szelvényvel és zsebpénzzel való ellátás után tovább indítani családjuk körébe. Fennakadás nem lesz, szeretet és szolgálatkészség fogadja őket a hadifoglyot átvévo állomás vezetői és beosztottjai, valamint az önkéntes munkaerők részéről is: ide már félig a családjuk körébe érkeznek.

NAPSZEMÜVEGEK
gyönyörű kivitelben dús választékban érkeztek. Mélyen lesz állított áron
C SERÉP látszerésznel Piac-u. 24.

FIGYELEM!
H O H O L műszaki üzlet tovább működik.
Oxigén, carbíd, műszaki cikkek és autó felszerelési anyagok állandóan kaphatók.
Kérem régi vevőim pártfogását
Özv. Hohol Frigyesné
Vörös Hadsereg-útja 60. szám

Fizetési kedvezmény
szakszerű munka jutányos árak
várják Önt is
MOLNÁR és RÉTI
író gépek szaküzletében
PIAC-UTCA 58
Telefon: 617

KALAPOT, fehérneműt, fűrdőruhát
WERNER-től, Piac-utca 53.

Csepel Csodó
kerékpár 6 havi,
rádiók 12 havi
részletre
Mayer Emil
Kossuth-u. 13. — Telefon 380

ALAPJÁT
titja
AR
A 7.

RÁDIÓMŰSOR

20. hét
május 19-től
május 25-ig

Május 19. Hétfő

BUDAPEST I.

6.30: Falurádió.
6.45: Reggeli torna.
7.00: Hírek. Műsorműsor.
7.20: Az Atteleptési Kormánybiztoság közleménye.
7.30: Reggeli zene.
Közben: Naplár.
8.00: Háztartási tanácsadó.
8.15: Heti zenés kalendárium. Hang-
lemezekkel.
9.00: Berki Horváth Géza cigányzene-
kara muzsikál.
10.00: Hírek.
12.15: Az Általános Fogyasztási Szó-
velkeséi zenekara játszik. Vezényel
Sztics István. Közreműködik: dr. Si-
monyiné Groh Klára (hegedű).
13.15: A svéd sajtó. Kreutzer Sándor
dr. előadása.
13.30: Pál Imre énekkel, zongorán kí-
sér: Hajdú István.
14.00: Hírek.
14.15: Az Általános Fogyasztási Szó-
velkeséi zenekara játszik. Vezényel
Sztics István. Közreműködik: dr. Si-
monyiné Groh Klára (hegedű).
15.00: Hírek.
15.15: Szabó József jazz-együttese
játszik.
15.15: Rádióiskola.
15.55: Műsorműsor.
16.00: Boellmann: Szimfonikus válto-
zatok. (Hangszerek).
16.10: A Dolgozók muzsikája. Beszél-
getés a MÁVAG zenészeivel. Be-
szél: Rándó Jenő.
16.25: Az Egyetemi Énekhar ének-
vezényel: Csor Gusztáv.
16.40: Adám és Érika. Vadady Albert
tréfa. Közreműködik: Kéry Pannai
és Jusch Gyula.
17.00: Hírek.
17.10: Párthíradó.
17.20: A Magyar Hadifogoly Híradó
rádióközleménye.
17.55: Az Atteleptési Kormánybi-
zoság közleménye.
18.00: Jónás Könyve. Babits Mihály
költelményét előmondja Gáti József.
18.25: A házi-egytűtes játszik. Lorenz
Kornélia és Csóka Béla énekel.
19.30: Falurádió. A Földművelésügyi és
Kisbirtokosok Országos Szövetségé-
nek előadása.
19.45: Falurádió. Az újjazdák negy-
edjéje.
20.00: Hírek. Sport hírek.
20.20: Magyar muzsika. Közreműkö-
dik: Ifj. Banda Ede (gordonka).
Zempléni Kornél, Vásárhelyi Mag-
da és Szegedi Ernő (zongora).
21.20: Hangos híradó.
21.40: Országos nyelvoktatás.
22.00: Hírek.
22.20: Mit hallunk holnap?

Május 19. Hétfő

22.30: Az Atteleptési Kormánybiztos-
ság közleménye.
22.35: A Hurrucane iréfiás énekegyüt-
tes műsora. Tagjai: Harsányi Béla,
Antalfi-Zsolt Albert, Dézsi Ká-
roly (ének) és Liebhardt Antal (gí-
tár).
22.55: A Magyar Hadifogoly Híradó
rádióközleménye.
23.00: A Szovjet Követtség ajándék-
hanglemez.
24.00: Hírek.
0.10: Hírek és krónika franciául.
0.20: Hírek és krónika angolul.
0.30: Hírek eszperanto nyelven.

BUDAPEST II.

17.00: Ótórás tea. Külföldi tánczene.
(Hangszerek).
18.00: Hírek.
18.05: Jácobsen. Szalay Imre tanul-
mány. Csallád. Kosztolányiné Gó-
rög Ilona elbeszélése.
18.30: Beechoven és Bruckner művel-
ből. (Hangszerek).
19.45: Közéleti negyedóra.
20.00: Filmrészletek. (Hangszerek).
20.30: A Rádió szabadegeteme. I.
Népi közéleti eszperantó. Né-
methy Endre néprajzi előadása. 2.
Paraszt sors, magyar sors egykori
és mai szemmel. II. Benda Kálmán
előadása.
21.00: Hírek.
21.15: Mi történt a világgazdaság-
ban? Dr. Kiss Dezső előadása.
21.30: Boross Lejos cigányzenekara
muzsikál.
22.30: Kamarazene. (Hangszerek).

Május 20. Kedd

BUDAPEST I.

6.30: Falurádió.
6.45: Reggeli torna.
7.00: Hírek. Műsorműsor.
7.20: Az Atteleptési Kormánybizto-
ság közleménye.
7.25: Reggeli zene. (Hangszerek).
Közben: Naplár.
8.00: Muzsika. Az orosz irodalom böl-
csője.
8.15: Szóalkotó zene. (Hangleme-
zek).
9.00: A Blue Skies jazz-együttes ját-
szik.
10.00: Hírek.
12.00: DMI harangszó. Hírek.
12.15: Mozart operából. (Hangleme-
zek).
12.45: Türelők kitüntetés. Helyszíni
közvetítés a Kun-utcai tűzoltó-lak-
tanyából. Vezeti: Puhár István.
13.00: A házi-egytűtes játszik. — 1.
Strauss; Ahol a citrom virágzik.
Kertész; 2. Csajkovszkij; Barcarola;
3. Grieg; Trondheimi esküvő; 4.

10-15: Vasárnapi muzsika. I. rész: Zene-
kari művek II. rész: Szó-
alkotó zene. III. rész: Magyar
nóták. IV. rész: Jazz-muzsika.
17.00: Ótórás tea. Kelényi György
jazz-együttese játszik. Mészáros
Gyula énekel.
18.00: Hírek.
18.05: Schubert művelől. 1. Ros-
munda: Nyitány. (Halló Hartl).
2. A vándor. Fantázia zongorára.
(Edwin Fischer). 3. Otáldik szim-
fónia. (Jascha Horenstein) Hang-
lemez.
19.00: Falurádió. I. Falusi kislakás-
épités. Pálffy István előadása.
2. Rendben van a szénám. Hüllay
Lajos hangjátéka.
19.30: Bibó Olga és Putnoki Gábor
énekel, a házi-egytűtes játszik.
20.50: Könyveszemle. Rónai György
ismereti Vas István. Kettős os-
vény című verses kötetét. Szó-
botka Tibor ismereti Huxley:
Tudomány, szabadság, béke című
könyvét és Peterdy Mária ismereti
Tábori György A kód mögött c.
könyvét.
21.00: Hírek.
21.15: Előadás a stúdióban. Fiata-
lok rádiószínháza: "Arads előtt".
Az Országos Magyar Színhávtör-
szeti Akadémia növendékeinek
előadása.
22.55: Gounod: Faust. Nyitány és
részlet az I. felvonásból. Előad-
ja: Melandri, de Angelus és kö-
rus. (A műlátnál szimfonikus zene-
kart Molnár vezényeli). Hang-
lemez.

Május 25. Vasárnap

BUDAPEST I.

7.00: Reggeli zene. Hangszerek.
Közben: Naplár.
8.00: Hírek. Műsorműsor.
8.20: Balettzene egyveleg. Hang-
mez.
8.30: Puskó Zoltán játszik a Vas-
utcai templom orgonáján.
9.00: Evangélikus vallásos félóra a
stúdióból.
9.30: Református vallásos félóra a
stúdióból.
10.00: Római katolikus egyházi
ének és szentbeszéd közvetítése
a Bazilikából.
11.00: Könyvek, képek, szobrok.
11.20: Kamarazene. Hangszerek.
12.00: Déli harangszó. Hírek.
12.15: Anyák öt perce.
12.20: Zsolnárok könyve. A Mátyás-
templom ének-kar énekel, vezé-
nyel: Bárdos Lajos. I. rész: Rene-
szánsz szolnoki kompozíció. 1. Via-
dana; Örvendő Zoltán. Keré-
nyi fordítása. 2. Gimpeizhaimert-

12.30: Falurádió. A Kálmán
12.45: A házi-egytűtes játszik.
13.00: Hírek.
13.15: Szóalkotó zene. (Hangleme-
zek).
13.30: Falurádió. A Földművelésügyi és
Kisbirtokosok Országos Szövetségé-
nek előadása.
13.45: Falurádió. Az újjazdák negy-
edjéje.
14.00: Hírek. Sport hírek.
14.20: Magyar muzsika. Közreműkö-
dik: Ifj. Banda Ede (gordonka).
Zempléni Kornél, Vásárhelyi Mag-
da és Szegedi Ernő (zongora).
15.20: Hangos híradó.
15.40: Országos nyelvoktatás.
16.00: Hírek.
16.20: Mit hallunk holnap?

25.00: A modern muzsika kedvelői-
nek. I. Stravinszkij: A katonai
története. (A kamaragyűjtést a
szereplő vezényeli). 2. Sauguet: a-
moli versenymű zongorára és zo-
nekarra. (Előadja Arnaud de
Contant Bron és a Conserva-
toire zenekara. Desormière ve-
zenyeli). Hangszerek.
24.00: Hírek.
0.10: Hírek és krónika franciául.
0.20: Hírek és krónika angolul.

BUDAPEST II.

17.00: Ótórás tea. Wolf Andre jazz-
együttese játszik. Keszthelyi Má-
ria énekel.
18.00: Hírek.
18.05: Tartini: Örödrilla szonáta.
(Albert Sammons). Hangszerek.
18.20: Riportgyűjtemény. Hangok,
hangok, beszélgetések.
19.00: Zenés énekes részletek. Plan-
quette: A cornevillei harangok
című operettjéből. Az öszezűtő-
szövegét írta és előmondja Polgar
Géza. Közreműködik: Németh
Marika, Faludi Katalin, Falotás
Imre, Rozsa Nándor, Csóka Bé-
la, a Földényi kórus és a Rádió-
zenekar. Bródy Tamás vezényel-
tevel. Rendező: Kiszelely Gyula.
Ismétlés hangfelvételtől.
20.50: A Rádió szabadegeteme. I.
Társadalom és irodalom. 2. Sán-
dor Pál előadása. A Szovjetunió
c. sorozatban: 22 millió négyzet-
kilométer, a Tundráktól az oazi-
sokig.
21.00: Hírek.
21.15: Lakatos Sándor cigányzene-
kara muzsikál. Közvetítés a Né-
meth étteremből.
22.15: Romantikus mesterművek.
Hangszerek.

Ferenc. A Rigolettótól a Falstaf-
fig. Közreműködik Báthy Anna,
Gyurkovics Mária, Palánka Klá-
ra, Simándy József, Palló Imre.
Közben:
20.00: Hírek. Sport hírek.
21.10: Bösszörmányi Nagy Béla zon-
gorázik.
21.50: Vasárnapi rádióalkotás.
21.50: Hírek és krónika oroszul.
22.00: Hírek. Sport hírek.
22.25: Mit hallunk holnap?
22.35: Tánczene. 1. Brown-Dabney-
Mack; Shine, Foxrott. 2. Masche-
roni; Ti perdere. Tango. 3. Bundle
of blues. Ehrlichfeld feldolgozása.
4. Nacho-Tata; Le chaparrilla.
Rumba. 5. Evans; 5 perc meny-
ország. Angol kerengő. 6. Carr-
Pola; Az álmódó szemű lány.
Foxrott. 7. Berlin; I used to be
colour blind. Slowfox. 8. Laccelle;
Amapola. Rumba. (Hangszerek).
22.00: Versenyművek. 1. Bach; A-
dur csembalóverseny. (Li Stadel-
man). 2. Dvorák; Csellóverseny.
(Gáspár Cassadó). Hangszerek.
24.00: Hírek.
0.10: Hírek és krónika franciául.
0.20: Hírek és krónika angolul.

BUDAPEST II.

10-15: Vasárnapi muzsika. I. rész: Zene-
kari művek II. rész: Szó-
alkotó zene. III. rész: Magyar
nóták. IV. rész: Jazz-muzsika.
17.00: Ótórás tea. Kelényi György
jazz-együttese játszik. Mészáros
Gyula énekel.
18.00: Hírek.
18.05: Schubert művelől. 1. Ros-
munda: Nyitány. (Halló Hartl).
2. A vándor. Fantázia zongorára.
(Edwin Fischer). 3. Otáldik szim-
fónia. (Jascha Horenstein) Hang-
lemez.
19.00: Falurádió. I. Falusi kislakás-
épités. Pálffy István előadása.
2. Rendben van a szénám. Hüllay
Lajos hangjátéka.
19.30: Bibó Olga és Putnoki Gábor
énekel, a házi-egytűtes játszik.
20.50: Könyveszemle. Rónai György
ismereti Vas István. Kettős os-
vény című verses kötetét. Szó-
botka Tibor ismereti Huxley:
Tudomány, szabadság, béke című
könyvét és Peterdy Mária ismereti
Tábori György A kód mögött c.
könyvét.
21.00: Hírek.
21.15: Előadás a stúdióban. Fiata-
lok rádiószínháza: "Arads előtt".
Az Országos Magyar Színhávtör-
szeti Akadémia növendékeinek
előadása.
22.55: Gounod: Faust. Nyitány és
részlet az I. felvonásból. Előad-
ja: Melandri, de Angelus és kö-
rus. (A műlátnál szimfonikus zene-
kart Molnár vezényeli). Hang-
lemez.

25.00: A modern muzsika kedvelői-
nek. I. Stravinszkij: A katonai
története. (A kamaragyűjtést a
szereplő vezényeli). 2. Sauguet: a-
moli versenymű zongorára és zo-
nekarra. (Előadja Arnaud de
Contant Bron és a Conserva-
toire zenekara. Desormière ve-
zenyeli). Hangszerek.
24.00: Hírek.
0.10: Hírek és krónika franciául.
0.20: Hírek és krónika angolul.

BUDAPEST I.

6.30: Falurádió.
6.45: Reggeli torna.
7.00: Hírek. Műsorműsor.
7.20: Az Atteleptési Kormánybiztos-
ság közleménye.
7.30: Reggeli zene.
Közben: Naplár.
8.00: Háztartási tanácsadó.
8.15: Heti zenés kalendárium. Hang-
lemezekkel.
9.00: Berki Horváth Géza cigányzene-
kara muzsikál.
10.00: Hírek.
12.15: Az Általános Fogyasztási Szó-
velkeséi zenekara játszik. Vezényel
Sztics István. Közreműködik: dr. Si-
monyiné Groh Klára (hegedű).
13.15: A svéd sajtó. Kreutzer Sándor
dr. előadása.
13.30: Pál Imre énekkel, zongorán kí-
sér: Hajdú István.
14.00: Hírek.
14.15: Az Általános Fogyasztási Szó-
velkeséi zenekara játszik. Vezényel
Sztics István. Közreműködik: dr. Si-
monyiné Groh Klára (hegedű).
15.00: Hírek.
15.15: Szabó József jazz-együttese
játszik.
15.15: Rádióiskola.
15.55: Műsorműsor.
16.00: Boellmann: Szimfonikus válto-
zatok. (Hangszerek).
16.10: A Dolgozók muzsikája. Beszél-
getés a MÁVAG zenészeivel. Be-
szél: Rándó Jenő.
16.25: Az Egyetemi Énekhar ének-
vezényel: Csor Gusztáv.
16.40: Adám és Érika. Vadady Albert
tréfa. Közreműködik: Kéry Pannai
és Jusch Gyula.
17.00: Hírek.
17.10: Párthíradó.
17.20: A Magyar Hadifogoly Híradó
rádióközleménye.
17.55: Az Atteleptési Kormánybi-
zoság közleménye.
18.00: Jónás Könyve. Babits Mihály
költelményét előmondja Gáti József.
18.25: A házi-egytűtes játszik. Lorenz
Kornélia és Csóka Béla énekel.
19.30: Falurádió. A Földművelésügyi és
Kisbirtokosok Országos Szövetségé-
nek előadása.
19.45: Falurádió. Az újjazdák negy-
edjéje.
20.00: Hírek. Sport hírek.
20.20: Magyar muzsika. Közreműkö-
dik: Ifj. Banda Ede (gordonka).
Zempléni Kornél, Vásárhelyi Mag-
da és Szegedi Ernő (zongora).
21.20: Hangos híradó.
21.40: Országos nyelvoktatás.
22.00: Hírek.
22.20: Mit hallunk holnap?

BUDAPEST II.

10-15: Vasárnapi muzsika. I. rész: Zene-
kari művek II. rész: Szó-
alkotó zene. III. rész: Magyar
nóták. IV. rész: Jazz-muzsika.
17.00: Ótórás tea. Kelényi György
jazz-együttese játszik. Mészáros
Gyula énekel.
18.00: Hírek.
18.05: Schubert művelől. 1. Ros-
munda: Nyitány. (Halló Hartl).
2. A vándor. Fantázia zongorára.
(Edwin Fischer). 3. Otáldik szim-
fónia. (Jascha Horenstein) Hang-
lemez.
19.00: Falurádió. I. Falusi kislakás-
épités. Pálffy István előadása.
2. Rendben van a szénám. Hüllay
Lajos hangjátéka.
19.30: Bibó Olga és Putnoki Gábor
énekel, a házi-egytűtes játszik.
20.50: Könyveszemle. Rónai György
ismereti Vas István. Kettős os-
vény című verses kötetét. Szó-
botka Tibor ismereti Huxley:
Tudomány, szabadság, béke című
könyvét és Peterdy Mária ismereti
Tábori György A kód mögött c.
könyvét.
21.00: Hírek.
21.15: Előadás a stúdióban. Fiata-
lok rádiószínháza: "Arads előtt".
Az Országos Magyar Színhávtör-
szeti Akadémia növendékeinek
előadása.
22.55: Gounod: Faust. Nyitány és
részlet az I. felvonásból. Előad-
ja: Melandri, de Angelus és kö-
rus. (A műlátnál szimfonikus zene-
kart Molnár vezényeli). Hang-
lemez.

25.00: A modern muzsika kedvelői-
nek. I. Stravinszkij: A katonai
története. (A kamaragyűjtést a
szereplő vezényeli). 2. Sauguet: a-
moli versenymű zongorára és zo-
nekarra. (Előadja Arnaud de
Contant Bron és a Conserva-
toire zenekara. Desormière ve-
zenyeli). Hangszerek.
24.00: Hírek.
0.10: Hírek és krónika franciául.
0.20: Hírek és krónika angolul.

BUDAPEST II.

17.00: Ótórás tea. Wolf Andre jazz-
együttese játszik. Keszthelyi Má-
ria énekel.
18.00: Hírek.
18.05: Tartini: Örödrilla szonáta.
(Albert Sammons). Hangszerek.
18.20: Riportgyűjtemény. Hangok,
hangok, beszélgetések.
19.00: Zenés énekes részletek. Plan-
quette: A cornevillei harangok
című operettjéből. Az öszezűtő-
szövegét írta és előmondja Polgar
Géza. Közreműködik: Németh
Marika, Faludi Katalin, Falotás
Imre, Rozsa Nándor, Csóka Bé-
la, a Földényi kórus és a Rádió-
zenekar. Bródy Tamás vezényel-
tevel. Rendező: Kiszelely Gyula.
Ismétlés hangfelvételtől.
20.50: A Rádió szabadegeteme. I.
Társadalom és irodalom. 2. Sán-
dor Pál előadása. A Szovjetunió
c. sorozatban: 22 millió négyzet-
kilométer, a Tundráktól az oazi-
sokig.
21.00: Hírek.
21.15: Lakatos Sándor cigányzene-
kara muzsikál. Közvetítés a Né-
meth étteremből.
22.15: Romantikus mesterművek.
Hangszerek.

